

Vaida Kuzmickaitė, Asta Meškauskienė, Jolanta Sereičikienė

NENDRĖ

Mokytojo knyga II klasei

ISBN 978-5-430-05235-5

2010 Kaunas

Turinys

Ižanga / 3

Etikos vadovėlio „Nendrė“ II klasei (integruoto su „Šok“ serijos vadovėliais) trumpalaikis (detalus) planas / 6

Integruojamosios temos 2-os klasės vadovėliuose „Pupa“, „Gilė“, „Riešutas“, „Tišku tašku“, „Nendrė“ / 9

Kas? Ko? Kaip? Kodėl? / 11

AŠ ESU

Mano vardas / 12

Gimimo stebuklas / 13

Mergaitė ir berniukas / 14

Pasitikėsi – daugiau gebėsi / 15

Nejkainojamos dovanos / 16

Rinkis saugesnį kelią / 17

Pakartojau, išmokau / 18

AŠ IR TU...

Prašau neerzinti / 19

Atsiprašau, kad apkalbėjau / 20

Valdau pyktį / 21

Galiu padėti / 22

Esame draugai / 23

Įpročiai / 24

Tikroji drauga / 25

Juokas ir pajuoka / 26

Pakartojau, išmokau / 27

...MES KARTU

Mes – šeima / 28

Norėčiau sesutės / 29

Mūsų šventės / 30

Pažadas / 31

Svarbus išsipareigojimas / 32

Mes stiprūs, kai vieningi / 33

Tiesos spindėjimas / 34

Pakartojau, išmokau / 35

PASAULIS IR AŠ

Mandagu – gražu / 36

Nardyti kompiuterinėje upėje / 37

Vaivorykštė / 38

Iš praeities į ateitį / 39

Aš – už švaresnį pasaulį / 40

Pakartojau, išmokau / 41

Ižanga

Žmogus – tai mokstanti nendrė.

Blezas Paskalis

Mokant etikos remiamasi nuostata, kad kiekvienas žmogus yra *ypatingas*, kiekvieno patirtis unikali, reikšminga (esu ypatingas berniukas, mergaitė, pasitikintis savimi, siekiantis pažinti save, gebantis savarankiškai, atsakingai, saugiai elgtis, reflektuojantis savo patirtį). Mokinys yra *sociali* asmenybė, gebanti bendrauti ir bendradarbiauti, turinti pareigos ir atsakomybės bendruomenei, tėvynei jausmą, tolerantiška kitos rasės, tautybės, religijos, išitikinimų žmonėms, besirūpinanti aplinka, gebanti saugiai bei kultūringai joje elgtis, mokanti konstruktyviai spręsti problemas, veikti drauge. Remiamasi konstruktyvizmo principais, kad mokinys yra aktyvi asmenybė, kelianti saviugdą tikslus, atsakinga už savo pasirinkimą, teikianti prasmę savo patirčiai, motyvuota siekti dorinės pažangos, gebanti pagrįsti savo dorines nuostatas, pagarbiai išreikšti savo nuomonę ir taikiai spręsti nesutarimus, mokanti reikšti savo jausmus; nuolat besimokanti mokytis – kelti tikslus, planuoti savo veiklą, į(si)vertinti rezultatus. Disciplina orientuota bendrauti gimtąja kalba, mokytis, ugdytis tarpasmeninius ir pilietinius gebėjimus, kultūrinę kompetenciją.

Pagrindinis antrosios klasės etikos mokymo priemonių komplekto tikslas – ugdyti vaiko tarpasmeninę, tarpkultūrinę, socialinę-pilietinę kompetenciją, formuoti bendrąsias vertybines nuostatas, siekti dorinės pažangos, plėtoti gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, konstruktyviai spręsti iškilusius sunkumus, rūpintis aplinka ir joje kultūringai bei saugiai elgtis, kurti teigiamą santykį su savimi, kitais bei pasauliu.

Mokymo komplektas sudarytas remiantis vertikaliosios integracijos principu pagal etikos dalyko veiklos ir santykių sritis, t. y. remiamasi gebėjimais ir žiniomis, kurių vaikas įgijo per etikos ugdomosios veiklos sričių (saviugda ir savisauga: *Aš – Aš*; dialoginis bendravimas: *Aš – Tu*; socialiniai santykiai: *Aš – Mes*; santykis su pasauliu: *Aš – Tai*) pamokas. Tokia mokymo priemonė gali naudotis mokytojai, dirbantys ne su „Šok“ serijos vadovėliais.

Ugdymo priemonių komplektu galima naudotis ir taikant horizontaliosios integracijos (tarpdalykinės) principą, t. y., remiantis gebėjimais ir žiniomis, kurių vaikas įgijo per kitų dalykų pamokas. Tada „Nendrės“ vadovėlis derinamas su „Pupos“, „Gilės“, „Riešuto“ ir kitų „Šok“ serijos vadovėlių turiniu. Mokytojas planuoja savo veiklą naudodamasis integruotą „Šok“ serijos pamokų teminiu planu. Pasirinkęs integruotą mokymo planą, mokytojas mokinių pratybų sąsiuvinio puslapyje įklijuoja integruotą pamokų temų turinį, kad vaikai ir tėvai žinotų, kada kokia tema bus nagrinėjama. Šį turinį rasite mokytojo knygos prieduose. Mokytojas, derindamas įvairių mokomųjų dalykų žinias, atskleidžia vaikui pasaulį kaip integruotą visumą.

Mokytojo knygoje yra

- Etikos mokymo (integruoto su „Šok“ serijos vadovėliais) trumpalaikis (detalusis) planas. Plane surašytos pamokų temos, mokymosi uždaviniai, mokinių pasiekimai ir ilgalaikis tikslas – ugdomosios nuostatos (žr. *Pradinio ugdymo bendrosios programos*, 2008). Šia seka išdėstytos pamokos „Nendrės“ vadovėlyje ir pratybų sąsiuvinyje.
- Integraciniai lietuvių kalbos mokymo priemonių „Pupa“, pasaulio pažinimo mokymo priemonių „Gilė“, matematikos mokymo priemonių „Riešutas“, dailės-technologijų vadovėlio „Tišku tašku“ ryšiai.
- Kiekvienai temai numatyti: mokinių pasiekimai pagal BP, mokymosi uždaviniai, pamokai reikalingos priemonės, siūloma veikla ir idėjos, integracija ir refleksija.

Komplekto sandara: etikos vadovėlis „Nendrė“, pratybų sąsiuvinis, mokytojo knyga (www.sokvadoveliai.lt).

Vadovėlio struktūra: 1 knyga vieniems mokslo metams, vienai savaitinei pamokai, vadovėlio temų seka yra išdėstyta pagal veiklos ir santykių sritis (šias sritis galima atsekti pagal mokinių pasiekimų pirmąjį skaitmenį):

- 1) saviugda ir savisauga (*Aš – Asmuo*);
- 2) dialoginis bendravimas (*Aš – Tu*);
- 3) socialiniai santykiai (*Aš – Mes*);
- 4) santykis su pasauliu (*Aš – Tai*).

Kiekvieno trimestro pabaigoje vedamos apibendrinamosios „Pakartojau, išmokau“ pamokos.

Atlankos sandara. Vadovėlyje mokymosi temos pateikiamos per du atverstus puslapius – atlankas. Viena atlanka skirta vienai pamokai. Atlankos kairėje pusėje yra veiklos planas. Veiklą ir jos eiliškumą žymi sutartiniai ženklai – boružėlės. Atlankos apačioje pateikiamos diferencijuotos užduotys. Atsižvelgiant į tai, kad vaikai dar neturi skaitymo įgūdžių, parinktas atitinkamo dydžio šriftas ir trumpas tekstas. Pirmame trimestre tekstas dažnai keičiamas iliustracijomis. Nereikalaujama mokytis griežtai nustatyta chronologine tvarka. Naudojantis integruotu pamokų planu šriftas ir teksto apimtis atitiks vaikų skaitymo gebėjimus.

Medžiagos diferencijavimas. Užduotys specialiųjų poreikių turintiems vaikams ir kitakalbiamis yra atlankos kairėje pusėje, melsvame fone. Gabiausiems mokiniams skiriamos papildomos užduotys ir informacija dešinėje atlankos pusėje, žalsvame fone.

Apibendrinamosios pamokos. „Pakartojau, išmokau“ pamokose mokiniai apibendrins, pakartos ir įsivertins per vieno trimestro pamokas įgytas žinias ir gebėjimus. Kartojimo klausimai ir užduotys pateikiamos vadovėlio atlankoje (integruodamas pamokų temas su „Šok“ serijos vadovėliais, mokytojas klausimus ir užduotis kopijuoja iš mokytojo knygos ir jas įdeda į mokinių vadovėlių kartojimo pamokų atlanką). Įsivertinimo užduotys raštu atliekamos pratybų sąsiuvinuose. Atliekdami šią užduotį, mokiniai mokosi objektyviai vertinti ir įsivertinti savo žinias bei gebėjimus. Apibendrinamosiose pratybų sąsiuvinio pamokose palikta vietos mokytojo komentarui. Komentarą mokytojas rašo (arba kopijuoja, pažymi ir įklijuoja), naudodamasis 1–2 klasių mokinių pasiekimų požymių lentele.

Pratybų sąsiuvinis. Pratybų sąsiuvinis skiriamas vieniems mokslo metams. Dažniausiai vienai pamokos temai skiriamas vienas pratybų sąsiuvinio puslapis, kuris priderintas prie vadovėlio temų (rodomas numeris puslapio viršuje). Užduotys parinktos įvairaus sudėtingumo, kad mokytojui būtų lengviau diferencijuoti darbą. Užduotys dažniausiai pateikiamos nuo lengviausių, kad jas galėtų atlikti visi mokiniai, iki sudėtingiausių, skirtų gabesniems vaikams. Nebūtina atlikti visas užduotis. Jų skaičių, apimtį, eiliškumą pasirenka pats mokinys arba nurodo mokytojas, pratybose pažymėdamas boružėles užduoties numeriu ir šitaip sukurdamas darbo planą. Kiekvienos pamokos pabaigoje vaikas įsivertina, kaip jam sekėsi dirbti klaseje (sutartomis spalvomis nuspalvindamas boružėles, dovanodamas joms vieną, du ar tris taškelius), o piešdamas veidelį pažymi, kokia buvo jo nuotaika pamokoje. Šios boružėlės ir veideliai bus skaičiuojami ir analizuojami apibendrinamosiose pamokose.

Mokytojo knyga. Kiekvienoje mokytojo knygos atlankoje pateikiamos ištraukos iš *Bendrujų programų* (mokinių pasiekimų aprašai).

Mokymo uždaviniams palikta tuščia vieta, kad mokytojas galėtų pats įsirašyti atrinkęs, pakeitęs, papildęs mokomąją medžiagą; kelti mokymo uždavinius konkrečiai klasei, konkrečiai pamokai. Formuluoti uždavinius padės mokinių aprašai. (Žr. Bendrosios programos ir ugdymo gairės.)

Suformuluoti **mokymosi uždaviniai**, kuriuos mokytojas pamokos pradžioje galės pateikti pritaikydamas savo mokiniams. Pamokos pabaigoje mokiniai, remdamiesi šiais uždaviniais, pasako, ko jie išmoko.

Siūloma veikla ir idėjos: kiekvienos vadovėlio atlankos kairėje siūlomas veiklos planas (boružėlės su sutartiniais ženklais), tačiau jis nėra privalomas. Mokytojas pats pasirenka veiklą, kuri priimtinausia

jo klasei. Mokytojo knygoje siūlomas veiklos planas yra rekomendacinio pobūdžio, be to, jame pateikiama daugiau veiklos, negu galima įgyvendinti per vieną pamoką. Mokytojas pats renkasi veiklą, kuri jam priimtinausia.

Pamokai reikalingos priemonės: tai dalijamosios kortelės, popierius, dažai, spalvikliai, prizai.

Papildomi šaltiniai ir nuorodos į internetą. Šioje skiltyje mokytojas ras nuorodų, kur ieškoti pamokos temai reikalingos medžiagos.

Integracija. „Nendrės“ mokomasis komplektas lengvai integruojamas į kitų dalykų pamokas. Vadovėlio turinys suderintas su „Pupos“, „Gilės“, „Riešuto“, „Tišku tašku“ turiniu.

Refleksija. Mokytojas įsivertina vestą pamoką: kas pavyko, ką dar reikia tobulinti. Įsivertinimu bei pastabomis mokytojas remiasi planuodamas tolesnes pamokas.

Apsilankykite svetainėje www.sokvadoveliai.lt

Čia rasite:

- informacijos apie „Šok“ serijos leidinius;
- ilgalaikius ir trumpalaikius pamokų planus;
- naujienų;
- informacijos apie renginius, konkursus, seminarus;
- „Šoktono“ elektroninę versiją.

Etikos vadovėlio „Nendré“ II klasei (integruoto su „Šok“ serijos vadovėliais) trumpalaikis (detalus) planas

Savaitės	Tema, veiklos sritis, puslapiai	Mokymosi uždaviniai	Mokinių pasiekimai	Ugdoma nuostata	Pastabos
1	Kas? Ko? Kaip? Kodėl? Vadovėlis, p. 6–7, pratybų sąsiuvinis, p. 2	Remdamiesi vadovėlio tekstu ir iliustracijomis bei atlikę užduotis, 2–3 sakiniais paaiškina, ką padeda suprasti etikos pamokos.	1.1. Sieti etikos klausimus su savo patirtimi ir problemomis. 1.1.1. Paaiškinti, kad etikos pamokose dažniausiai svarstoma, kas yra gera, o kas – bloga, ir mokomasi elgtis tinkamai. 1.2.1. Atsakyti, ar etikos pamokos padeda man suprasti savo ir kitų poelgius.	Domėtis etikos pamokomis.	
2	AŠ ESU Mano vardas Vadovėlis, p. 8–9, pratybų sąsiuvinis, p. 3	Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę užduotis, pratybų sąsiuvinyje papasakos savo vardo atsiradimą, reikšmę, įvardys savo charakterio bei fizines savybes.	1.2. Apibūdinti save įvairiais aspektais ir palyginti su kitais. 1.2.1. Suprasti, kas būdinga daugeliui berniukų ir mergaičių, o kas – tik man.	Tikėti, kad kiekvienas žmogus ypatingas, aš – taip pat.	
3	Gimimo stebuklas Vadovėlis, p. 10–11, pratybų sąsiuvinis, p. 4	Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę užduotis, pratybų sąsiuvinyje gebės 2–4 sakiniais papasakoti apie savo gimimą ir paaiškinti, jog žmogaus gimimas yra labai svarbus įvykis.	1.2. Apibūdinti save įvairiais aspektais (išvaizda, pomėgiai, patirtis, artimi žmonės) ir palyginti su kitais. 1.2.1. Suprasti, kas būdinga daugeliui berniukų ir mergaičių, o kas – tik man. 1.2.2. Suprasti, kad žmogus gali būti gražus, geras, vertas pagarbos ir reikalingas kitiems dėl daugelio dalykų.	Tikėti, kad kiekvienas žmogus ypatingas, aš – taip pat.	

4	Mergaitė ir berniukas Vadovėlis, p. 12–13, pratybų sąsiuvinis, p. 5	Remiantis vadovėlio medžiaga ir atliktu tyrimu, išvardija 3–4 savo savybes bei pomėgius, juos palygina su kitų berniukų (mergaičių) pomėgiais ir paaiškina, kas būdinga mergaitėms, berniukams bei kartu visiems vaikams.	1.2. Apibūdinti save įvairiais aspektais (išvaizda, pomėgiai, patirtis, artimi žmonės) ir palyginti su kitais. 1.2.1. Suprasti, kas būdinga daugeliui berniukų ir mergaičių, o kas – tik man. 1.2.2. Suprasti, kad žmogus gali būti gražus, geras, vertas pagarbos ir reikalingas kitiems dėl daugelio dalykų.	Tikėti, kad kiekvienas žmogus ypatingas, aš – taip pat.	
5	Pasitikėsi – daugiau gebėsi Vadovėlis, p. 14–15, pratybų sąsiuvinis, p. 6	Išanalizavę vadovėlio tekstą ir iliustracijas bei atlikę pratybų užduotis, 2–3 sakiniais pasako, kaip deramai bendrauti su kitais, įvardija 2–3 savo gerąsias savybes, padedančias pasitikėti savimi.	1.6. Palyginti, ko išmokstama mokykloje, o ko – kur nors kitur. 1.6.1. Pateikti pavyzdžių, kad mokytis galima nuolat, visur ir pačių įvairiausių dalykų. 1.6.3. Pateikti pavyzdžių, kad mokytis galima net iš savo klaidų ir nesėkmių.	Norėti mokytis ir augti mokantis.	
6	Nejkainojamos dovanos Vadovėlis, p. 16–17, pratybų sąsiuvinis, p. 7	Perskaitę ir išnaginę eilėraščius, iliustracijas bei atlikę pratimus, gebės paaiškinti, kaip galima atsikratyti blogos nuotaikos, įgyti bei sustiprinti pasitikėjimą savimi.	1.4. Atpažinti pagrindinius jausmus bei nuotaikas ir pagal išgales aiškintis, kas jas sukėlė. Mokėti padėti sau ir kitiems, išgyvenant negatyvius jausmus. 1.4.2. Žinoti elementariausias pagrindinių jausmų priežastis. 1.4.3. Suprasti, kad jokia nuotaika netrunka amžinai, ir žinoti paprasčiausius neigiamos nuotaikos keitimo būdus.	Priimti savo jausmus: esu gyvas, todėl jaučiu; visi jausmai – lengvi ir sunkūs – yra reikalingi.	
7	Rinkis saugesnį kelią Vadovėlis, p. 18–19, pratybų sąsiuvinis, p. 8	Aptarę grupėje žaidimo situacijų sprendimus ir atlikę užduotį, pratybose geba atpažinti pavojingas sveikatai situacijas, pasako 4–6 svarbiausias saugaus elgesio taisykles.	1.5. Atpažinti pavojingas situacijas, elgtis apdairiai, saugoti save, laikytis elementariausių higienos ir sveikos gyvensenos reikalavimų. 1.5.1. Paaiškinti, kokie pavojai gali ištikti elgiantis neatsargiai (pvz., gatvėje ir keliuose, prie vandens	Jaustis atsakingam už savo sveikatą.	

			<p>telkinių, žaidžiant su pavojingais daiktais ar medžiagomis, su ugnimi, bendraujant su nepažįstamais ar neblaiviais žmonėmis).</p> <p>1.5.2. Žinoti pagrindinius higienos reikalavimus.</p> <p>1.5.3. Žinoti, kas vaikams yra sveika ir kas – ne. Paaiškinti, kodėl negalima vartoti vaistų be tėvų ar gydytojo nurodymų.</p>		
8	<p>Pakartojau, išmokau Vadovėlis, p. 20–21, pratybų sąsiuvinis, p. 9</p>	<p>Atlikę vadovėlyje ir pratybose esančias kartojimo užduotis, mokiniai apibendrins, įtvirtins žinias, gebėjimus, nuostatas ir įsivertins savo darbą per etikos pamokas bei planuos, ko dar reikėtų mokytis.</p>	<p>10.4.1. Ugdomas vaiko tapatumas, savivoka, savo vertė, sąžinė, mokymosi ir dorinės pažangos motyvacija, sveika gyvensena ir saugus elgesys.</p> <p>10.3.1. Skatinamas mokinių gebėjimas mąstyti, pažinti savo individualybę, kelti saviugdodos tikslus, įvertinti savo poelgius ir pažangą, numatyti, kaip savarankiškai bei saugiai elgtis.</p>		
9	<p>AŠ IR TU...</p> <p>Prašau neerzinti Vadovėlis, p. 22–23, pratybų sąsiuvinis, p. 10</p>	<p>Remdamiesi asmenine patirtimi, vadovėlio ir pratybų medžiaga, pasakys 2–3 deramo reagavimo į erzinimą būdus. Neerzins, nesišaipys iš kitų.</p>	<p>2.1. Atpažinti elementarius nežodinės kalbos (veido išraiškos, laikysenos) „pranešimus“, suprasti kito būseną, gebėti užjausti ar palaikyti.</p> <p>2.1.2. Paaiškinti sėkmingo bendravimo prielaidas (kiekvienas turi stengtis išklaudyti, suprasti ir gerbti kitą).</p>	<p>Stengtis matyti, girdėti ir suprasti kitą.</p>	
10	<p>Atsiprašau, kad apkalbėjau Vadovėlis, p. 24–25, pratybų sąsiuvinis, p. 11</p>	<p>Remdamiesi vadovėlio medžiaga ir atlikę pratybų užduotis, 2–3 sakiniais paaiškins apkalbų žalą, gebės deramai elgtis girdėdami apkalbas.</p>	<p>2.1. Suprasti kito būseną, gebėti užjausti ar palaikyti.</p> <p>2.1.2. Paaiškinti sėkmingo bendravimo prielaidas (kiekvienas turi stengtis išklaudyti, suprasti ir gerbti kitą).</p>	<p>Stengtis matyti, girdėti ir suprasti kitą.</p>	

Visą trumpalaikį bei ilgalaikį planą rasite www.sokvadoveliai.lt skiltyje „Ilgalaikiai/Trumpalaikiai planai“.

INTEGRUOJAMOSIOS TEMOS 2-os klasės vadovėliuose „Pupa“, „Gilė“, „Riešutas“, „Tišku tašku“, „Nendrė“

Savaitės	„Pupa“ lietuvių kalbos tema	Vadovėlio psl. ir pamokų sk.	„Gilė“ pasaulio pažinimo tema	Vadovėlio psl.	„Riešutas“ matematikos tema	Vadovėlio psl.	„Tišku tašku“ dailės-technologijų tema	Vadovėlio psl.	„Nendrė“ etikos tema	Vadovėlio psl.
1	<i>I KNYGA</i> Abėcėlė	6–7 (2)	<i>I KNYGA</i> Kas skraido tarp debesų? Kam reikalingi akiniai?	6–7	<i>I KNYGA</i> Kartojimas. Žaidimas „Kelias į mokyklą“	6–7	Menų voratinklis Senolių atmintis Kartu su vėju	6–7 8–9 10–11	Kas? Ko? Kaip? Kodėl?	6–7
	Aitvaras	8–9 (2)			Kartojimas. Virš miesto	8–9				
	Aitvaras	10–11 (2)			Litai. Centai. Nešė turtus aitvarai	10–11				
	Akiniai	12–13 (1)			Sudėtis. Pelėdžiukų mokykla	12–13				
					Rezervinė pamoka					
2	Akiniai	12–13 (1)	Kokią žemę galima minkyti? Kas vasarą su kailiniais, o žiemą su marškiniais?	10–11 12–13	Metras. Centimetras. Lentpjūvėje	14–15	Kūriniai iš krosnies Dėlioju – pakartuju	12–13 14–15	Mano vardas	8–9
	Avinėlis	14–15 (2)			Trijų dėmenų sudėtis. Ganau ganau aveles	16–17				
	Ašotis	16–17 (2)			Atimtis. Mugėje	18–19				
	Ažuolas	18–19 (2)			Dviejų skaičių atimtis. Ažuolyne	20–21				
					Rezervinė pamoka					
3	Ažuolas	20–21 (2)	Iš ko gaminamas apavas? Kokie mano šeimos pomėgiai?	14–15 16–17	Kartojimas. Riešutėlių derlius	22–23	Linijos – gamtos stebuklas Vienodos pusės	16–17 18–19	Gimimo stebuklas	10–11
	Balsas	22–23 (2)			1-as testas					
	Batai	24–25 (2)			Sudėtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Choras	24–25				
				Sudėtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Vilkas	26–27					

Savaitės	„Pupa“ lietuvių kalbos tema	Vadovėlio psl. ir pamokų sk.	„Gilė“ pasaulio pažinimo tema	Vadovėlio psl.	„Riešutas“ matematikos tema	Vadovėlio psl.	„Tišku tašku“ dailės-technologijų tema	Vadovėlio psl.	„Nendrė“ etikos tema	Vadovėlio psl.
	Boružė	26–27 (1)			batsiuovys Sudėtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Pievoje.	28–29				
4	Boružė	26–27 (1)	Kodėl šokoladas saldus, o citrina rūgšti? Sužinojau, pakartojau, išmokau...	18–19	Sudėtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Boružėlė septyntaškė	30–31	Arbata su citrina	20–21 (2)	Mergaitė ir berniukas	12–13
	Brolis	28–29 (2)			Sudėtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Jeigu aš turėčiau...	32–33				
	Citrina	30–31 (2)		20–1	Kilogramas. Pirkinių maišelis.	34–35				
	Cypliukas	32–33 (2)			Kartojimas. Riešutėlių derlius. Testas Nr. 2	36–37				
5	Cukrainė	34–35 (2)	Kas vyksta stadione? Ką matuojame termometru?	22–23	Atimtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Kavinėje.	38–39	Rudens išdaigos	22–23 (2)	Pasitikėsi– daugiau gebėsi	14–15
	Cukrus	36–37 (2)			Litras. Svečiuose pas Pūkuotuką.	40–41				
	Čempionas	38–39 (2)		24–25	Atimtis iki 20 (peržengiant dešimtį). Nepaprastos lenktynės.	42–43				
	Čipolinas	40–41 (1)			Termometras. Kodėl susirgo Čipolinas? Rezervinė pamoka	44–45				

Visą integruojamųjų temų lentelę rasite www.sokvadoveliai.lt skiltyje „Integruojamųjų temų lentelės ir integraciniai projektai“.

Kas? Ko? Kaip? Kodėl?

Veiklos ir santykių sritis: Aš – Aš (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: domėtis etikos pamokomis.

1.2. Sieti etikos klausimus su savo patirtimi ir problemomis.

1.2.1. Paaiškinti, kad per etikos pamokas dažniausiai svarstoma, kas yra gera, o kas – bloga, ir mokomasi elgtis tinkamai.

1.2.2. Atsakyti, ar etikos pamokos padeda man suprasti savo ir kitų poelgius.

Reikšminiai žodžiai: *etika, doras.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, 2–3 sakiniais pasakys, ką padeda suprasti etikos pamokos.

Pamokai reikalingos priemonės

A3 formato popieriaus lapai kiekvienam vaikui, stori flomasteriai arba vaškinės kreidelės, rašikliai plakatui sukurti, ilga virvė.

Siūloma veikla ir idėjos

Pratimas „Akla abėcėlė“. Visi vaikai užsimerkia (pažada neatsimerkti iki mokytojo leidimo) ir abiem rankom paima virvę. Mokytojas pasako grupei raidę, kurią „akli“ mokiniai turės sudaryti iš virvės. Patys vaikai nusprendžia ir pasako, kad raidė jau sudaryta. Tada mokytojas leidžia atsimerkti ir įvertinti raidę. Taip sudaromos raidės ETIKA. Baigus sudaryti raides, mokytojas klausia, kokį žodį sudarė vaikai.

Darbas su vadovėliu. Aptariama, kokių mokslų mokomės mokykloje, nagrinėjamas pirmas atlankos puslapis, atsakoma į klausimus.

Darbas grupėmis. Mokiniai suskirstomi į grupes, mokytojas grupėms skiria užduotį: pristatyti etikos dalyką. Mokytojas gali paprašyti pristatyti ir kitus mokomuosius dalykus. Tam galima naudoti visus klasėje esančius daiktus, vaidinti, piešti. Grupės pristato savo darbą. Darbai aptariami.

Darbas su vadovėliu. Antrame atlankos puslapyje aptariami paveikslai, atsakoma į klausimus, ko mokomės per etiką (apie save, apie mane ir kitą, apie mus, apie mūsų pasaulį – keturios etikos sritys), aiškinamasi, ką veiksime, kaip dirbsime per etikos pamokas (mokomės kalbėdami, klausydami, bendraudami, keldami klausimus po vieną, poromis, grupėmis. Čia vertėtų aptarti ir sutartinius ženklus – boružėles, t. y. pamokos planą puslapio viršuje). Išsiaiškinama sąvoka „doras“.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokiniai pasirenka 1, 2 arba 3 užduotis pagal savo gebėjimus (stipresnieji gali atlikti visas užduotis ir paaiškinti, kas yra etika). Kryžiažodžio atsakymai: *matematika, nata, liniuotė, mokykla, sportas, etika.*

Ant sutartinio veiklos planavimo bei įsivertinimo ženklo, t. y. boružėlės su pakalnute, pasižymi, kurią(-as) užduotis atliks. Pamokos pabaigoje aptariama, kaip sekėsi pamokoje: ant boružėlės mokiniai žymi 1, 2 arba 3 taškus. Nupiešdami veidelį (tvarka ta pati kaip ir pirmoje klasėje), pažymi boružėlės nuotaiką.

3 užduoties atsakymai: 1 – matematika, 2 – nata, 3 – liniuotė, 4 – mokykla, 5 – muzika.

Užduotis. I. Pamąstykite ir įvardykite tris (labai konkrečius) dalykus iš etikos srities, kurių jūs norėtumėte išmokti arba kuriuos mokate, bet norėtumėte daryti daug geriau, nei mokate dabar.

II. Įsivaizduokite, kad jūs tai jau išmokote daryti. Pasakykite, ką mokate. Pvz.: „Aš moku valdyti savo pyktį.“ „Aš moku išklaudyti.“

III. Paimkite kiekvienas popieriaus lapą ir didelėmis raidėmis užrašykite tuos tris dalykus. Raides gražiai išpieškite.

IV. Parodykite plakatą visai klasei, perskaitykite, kas jame užrašyta. Tai, kas parašyta plakate, – yra jūsų šių metų tikslai. Parsineškite plakatą namo ir pasikabinkite, kad jį nuolat matytumėte. (Bus lengviau siekti to, ką nuolat matai parašyta plakate, ir žodžiai lengviau taps tikrove.) Silpniesiems vaikams padeda mokytojas, jie įvardija bent vieną tikslą – gebėjimą ir, padėdami draugų ar mokytojo, jį užrašo.

Kai apie save galvojame ir kalbame gerai, tai padeda mums siekti sėkmės ir įgyvendinti užsibrėžtus tikslus. Svarbu nuspręsti, ką nori pasiekti, apmąstyti žingsnius, kuriais to sieksi kiekvieną dieną, pagirti ar apdovanoti save kiekvieną kartą padarius pažangą. Galima susidaryti detalesnį planą, kaip sieksime tikslo.

Integracija.

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Aitvaras* P. 8–9.

Refleksija

AŠ ESU

Mano vardas

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Aš* (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: tikėti, kad kiekvienas žmogus ypatingas, aš – taip pat.

1.2. Apibūdinti save įvairiais aspektais ir palyginti su kitais.

1.2.1. Suprasti, kas būdinga daugeliui berniukų ir mergaičių, o kas – tik man.

Reikšminiai žodžiai: *vardas, vardadienis.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, papasakos savo vardo atsiradimą, reikšmę, įvardys savo charakterio bei fizines savybes.

Pamokai reikalingos priemonės

Žaisliukas, kuriam reikės sugalvoti vardą, mokinių vardų reikšmės (mokytojas gali pasiruošti iš anksto arba, jei yra galimybė, vaikams naudotis internetu; užduotys atliekamos pamokos metu).

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Mokytoja atsineša žaisliuką (šuniuką, meškiuką, lėlę ir t. t.) ir prašo mokinių sugalvoti jam vardą. Mokiniai turi paaiškinti, kodėl siūlo būtent šį vardą. Išrinkus vardą, aptariama, ar sunku vardą išrinkti.

Darbas su vadovėliu. Skaitomas V.Misevičiaus tekstas apie tai, kaip buvo renkamas vardas karaliūnui. Perskaičius tekstą, atsakoma į klausimą, aptariama, ar karaliūnui buvo išrinktas tinkamas vardas.

Aptariamos iliustracijos pirmame atlankos puslapyje. Daroma išvada, jog, parinkdami vaikui vardą, artimieji galvoja apie: vardo reikšmę, kokių savybių tikimasi, derėjimą prie pavardės, skambesį, vardo trumpinį ir t. t.

Mokytoja prašo mokinių papasakoti jų vardų išrinkimo istoriją (kas išrinko, kodėl, ką reiškia vardas ir t. t.). Naudodamasis informacinėmis technologijomis arba mokytojo parengta medžiaga, kiekvienas mokiny sužino savo vardo reikšmę.

Užduotis „Pažintis“. Šiandien pabandysime dar geriau pažinti vieni kitus. Užduotį atliksime poromis.

I. Išsirinkite klasės draugą, apie kurį mažiausiai žinote, kurį mažiausiai pažįstate.

II. Susiraskite klasėje pokalbiui tinkamą, ramią, patogią vietą, kurioje galėtumėte ramiai pasikalbėti.

III. Vyksta 5 min. interviu, per kurias jums reikia sužinoti iš draugo: koks jo vardas? Kokius dar vardus turi draugas (antras vardas, krikšto vardas)? Ką reiškia vardas (vardai)? Kas išrinko draugui vardą? Kaip buvo išrinktas vardas? Kaip draugą kviečia jo artimieji? Kaip kviečia draugai? Ar draugui patinka, kai trumpinamas arba iškreipiamas jo vardas? Ir pan. Klausimus galima surašyti lentoje. Labai svarbu įdėmiai klausytis, ką pasakoja draugas, ir užduoti klausimus, jei kas neaišku.

IV. Vaikai apsikeičia vaidmenimis. Pasakotojas tampa klausytoju. Vėl vyksta 5 min. interviu.

V. Grįžtame į savo vietas. Kiekvienas iš jūsų pristato savo partnerį. Atsistokite jam už nugaros, padėkite ranką ant peties ir papasakokite viską, ką sužinojote.

VI. Pasibaigus pasakojimui paklauskite vaiko, apie kurį buvo pasakojama, ar tikslus buvo pasakojimas, ar norėtų ką nors patikslinti, papildyti.

Po užduoties galima aptarti: Kas buvo maloniau – klausinėti, klausytis ar pasakoti? Ar tavo draugas iš tiesų domėjosi tavimi, tavo pasakojimu? Iš ko tai sprendi? Kas buvo įdomu, svarbu? Ką verta pasakoti prisistatant kitiems (dar nepažįstamiems) žmonėms?

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Visi mokiniai atlieka 1 užduotį (vaikų vardai: Žibutė, Eglė, Saulius, Laima, Vėjas, Rytis arba Vakaris) ir 3 užduotį. Visą 2-ą užduotį atlieka gabesni vaikai, kiti surašo tik savo vardo raides ir pasako, kokios savybės jiems būdingos.

Integracija.

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Aitvaras*. P.8–9, *Ažuolas*, P.20–21. Matematika: „Riešutas“. *Ažuolyne*. P.20–21. Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kas vasarą su kailiniais, o žiemą su marškiniais?* P.12–13.

Literatūra

www.zodynas.lt/vardu-reiksmes.

K. Kuzavinis, B. Savukynas. *Lietuvių vardų kilmės žodynas*. V., 1999.

Refleksija

Gimimo stebuklas

Veiklos ir santykių sritis: Aš – Aš (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: tikėti, kad kiekvienas žmogus ypatingas, aš – taip pat.

1.2. Apibūdinti save įvairiais aspektais (išvaizda, pomėgiai, patirtis, artimi žmonės) ir palyginti su kitais.

1.2.1. Suprasti, kas būdinga daugeliui berniukų ir mergaičių, o kas – tik man.

1.2.2. Suprasti, kad žmogus gali būti gražus, geras, vertas pagarbos ir reikalingas kitiems dėl daugelio dalykų.

Reikšminiai žodžiai: *kūdikis*.

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę užduotis, pratybose gebės 2–4 sakiniais papasakoti apie savo gimimą ir paaiškinti, jog žmogaus gimimas yra labai svarbus įvykis.

Pamokai reikalingos priemonės

Kūdikystės arba ankstyvos vaikystės nuotraukos, didelis popieriaus lapas(-ai), lipnus plastilinas nuotraukoms klijuoti.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Mokytoja užduoda klausimą: kokia šventė jums yra svarbiausia? Tikėtina, jog didžioji dalis mokinių prisimins gimtadienio šventę. Kodėl svarbi ši šventė? Ką prisimename ir ką pažymime švęsdami šią šventę? Daroma išvada, jog kiekvienam žmogui yra labai svarbi gimimo diena. Vaikų gimimas yra nepaprastai džiugi šventė jų tėvams ir artimiesiems.

Darbas su vadovėliu. Skaitomas vadovėlio tekstas, atsakoma į klausimus.

Mokiniai pritvirtina savo nuotraukas ant didelio popieriaus lapo. Vaikai papasakoja, ką jie žino apie savo gimimą, kuo yra panašūs į mamą, tėtį ar kitus šeimos narius.

Darbas su pratybų sąsiuviniiu. Visi mokiniai atlieka 1 užduotį (nupiešia save), gerai rašantys vaikai atlieka ir 2 užduotį – užrašo, ką jie mokėjo, moka ir ko išmoks ateityje. Darbas aptariamasis.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Ažuolas*. P. 20–21.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kokie mano šeimos pomėgiai?* P.16–17.

Refleksija

Mergaitė ir berniukas

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Aš* (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: tikėti, kad kiekvienas žmogus ypatingas, *aš – taip pat*.

1.2. Apibūdinti save įvairiais aspektais (išvaizda, pomėgiai, artimi žmonės) ir palyginti su kitais.

1.2.1. Suprasti, kas būdinga daugeliui berniukų ir mergaičių, o kas – tik man.

1.2.2. Suprasti, kad žmogus gali būti gražus, geras, vertas pagarbos ir reikalingas kitiems dėl daugelio dalykų.

Reikšminiai žodžiai: *aš, mergaitė, berniukas*.

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga ir atliktu tyrimu, išvardija 3–4 savo savybes bei pomėgius, juos palygina su kitų berniukų (mergaičių) pomėgiais ir paaiškina, kas būdinga mergaitėms, berniukams bei kartu visiems vaikams.

Pamokai reikalingos priemonės

Daug žurnalų, laikraščių, kuriuos skaito vaikai.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Aptariama, su kokiais žaislais mėgsta žaisti vaikai. Kiekvienas mokinys pasako savo mėgstamiausią žaislą.

Darbas su vadovėliu. Remiantis vadovėlio paveikslu, nustatoma, su kokiais žaislais dažniausiai žaidžia mergaitės ir su kokiais – berniukai. Aptariama, su kokiais žaislais mėgsta žaisti visi vaikai. Skaitomas tekstas. Vaikai pasako, kokios pokalbių temos gali būti įdomios ir berniukui, ir mergeitei.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Vaikai dirba poromis – mergaitė ir berniukas. Kiekvienas iš jų turi bent po vieną leidinį (žurnalą, laikraštuką), kuris jam įdomus. Poroje dirbantys mokiniai vienas kitam trumpai pristato savo mėgstamus leidinius, papasakoja, kas jiems įdomu. Po pokalbio visi vaikai atlieka 1 pratybų užduotį. Silpnesnieji – tik nupiešia ir užrašo leidinio pavadinimą.

Vaikai porose pasikeičia leidiniais, pavartę juos suranda, kas jiems būtų įdomu tuose leidiniuose. Pora aptaria ir suranda, kas įdomu ir mergeitei, ir berniukui. Atliekama 2 pratybų užduotis. Stipresnieji – rašo, silpnesnieji piešia.

Apibendrinami darba, vaikai pasako, kas būdinga daugeliui berniukų, mergaičių ir kas – tik jo asmeniui.

Užduotis „Stebuklinga dėžutė“ (priemonės: dėžutė su dangteliu; jos viduje įklijuotas veidrodelis). Pasakoma vaikams, kad duosime „stebuklingą dėžutę“, į kurios vidų kiekvienas pasižiūrės. Dėžutės viduje jie pamatys labai ypatingą ir nuostabų žmogų, tačiau apie jį negalės kalbėti tol, kol visi nepažvelgs į dėžutę. Kai visi pamatys tą ypatingą žmogų, vaikai turės papasakoti tai, kaip jie jautėsi pamatę tą ypatingą žmogų, ir trumpai papasakoti apie jį.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Brolis*. P. 28–29.

Matematika: „Riešutas“. *Jeigu turėčiau...* P. 32–33.

Refleksija

Pasitikėsi – daugiau gebėsi

Veiklos ir santykių sritis: Aš – Aš (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: norėti mokytis ir augti mokantis.

1.6. Palyginti, ko išmokstama mokykloje, o ko – kur nors kitur.

1.6.1. Pateikti pavyzdžių, kad mokytis galima nuolat, visur ir pačių įvairiausių dalykų.

1.6.3. Pateikti pavyzdžių, kad mokytis galima net iš savo klaidų ir nesėkmių.

Reikšminiai žodžiai: *vidinė kalba, pasitikėjimas savimi, savigarba.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Aptarę vadovėlio tekstą ir iliustracijas bei atlikę pratybų užduotis, 2–3 sakiniais pasako, kaip deramai bendrauti su savimi ir kitais, įvardija 2–3 savo gerąsias savybes, padedančias pasitikėti savimi.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Aiškinamasi – ar galima bendrauti su pačiu savimi? Mokiniai kartu su mokytoju atsako, apie ką dažniausiai kalbame su savimi.

Darbas su vadovėliu. Tekstas skaitomas pasiskirsčius vaidmenimis. Atsakoma į klausimus.

Nagrinėjamas paveikslas, kuriame pavaizduoti nepasitikintys savimi, adekvačiai vertinantys save ir per daug savimi pasitikintys vaikai. Vaikų prašoma pagalvoti ir pasakyti (suvaidinti) savo patarimus, pasiūlymus, kaip galima būtų padrašinti savimi nepasitikinčius vaikus.

Darbas su pratybų sąsiuvinio. Visi mokiniai atlieka pirmą užduotį. Antroji pratybų užduotis skirta stipresniems mokiniams, tačiau žodžiu ją gali atlikti visi.

Užduotis „Gerų darbų skrynelė“ (priemonės: dėžutės su dangteliu kiekvienam vaikui, nedideli popieriaus lapeliai, rašiklis). Vaikai dažnai neįvertina patys savo sėkmių. Ši užduotis padės užfiksuoti malonius vaiko pasiekimus kiekvieną dieną ir save už tai apdovanoti. Užduotį verta daryti visą savaitę ar net ilgiau. Baigiantis etikos pamokai, pamokoms arba dienos pabaigoje paimkite 3 popieriaus lapelius ir užrašykite ant kiekvieno savo gerą darbą, kurį jums pavyko šiandien padaryti. Lapelius įdėkite į dėžutę ir pagirkite save. Po savaitės, susikaupus geriems darbams, išrinkite tris darbus, kuriais labiausiai didžiuojatės, ir pristatykite juos klasei. Sugalvokite sakinį, kuriuo pagirsite save, pvz.: „Asta, tu padarei nuostabią dovaną tėčiui“.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Čempionas*. P. 38–39.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kas vyksta stadione?* P. 22–23.

Matematika: „Riešutas“. *Nepaprastos lenktynės*. P. 42–43.

Refleksija

Neįkainojamos dovanos

Veiklos ir santykių sritis: Aš – Aš (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: priimti savo jausmus – esu gyvas, todėl jaučiu; visi jausmai – lengvi ir sunkūs – yra reikalingi.

1.4. Atpažinti pagrindinius jausmus bei nuotaikas ir pagal išgales aiškintis, kas jas sukėlė. Mokėti padėti sau ir kitiems išgyvenant negatyvius jausmus.

1.4.2. Žinoti elementariausias pagrindinių jausmų priežastis.

1.4.3. Suprasti, kad jokia nuotaika netrunka amžinai, ir žinoti paprasčiausius neigiamos nuotaikos keitimo būdus.

Reikšminiai žodžiai: *neįkainojama dovana, pasitikėjimas savimi.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Perskaite ir išnagrinėję eilėraščius, iliustracijas bei atlikę pratimus, gebės paaiškinti, kaip galima įveikti blogą nuotaiką, įgyti bei sustiprinti pasitikėjimą savimi.

Pamokai reikalingos priemonės

Veidrodis.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Aptariamas pirmos atlankos puslapio paveikslas su pelyte, atsakoma į klausimus.

Toliau aptariamas antros atlankos puslapio paveikslas, skaitomi abu eilėraščiai. Palyginami pelyčių požiūriai į save, atsakoma į klausimus. Daroma išvada, jog pelytės visiškai vienodos, tik pirmoji savęs nevertina, o antroji – patenkinta, džiaugiasi savimi, priima save tokią, kokia ji yra.

Aptariama, kokių brangiausių dovanų savo gyvenime yra gavę vaikai. Daroma išvada, kad pačios brangiausios ir neįkainojamos dovanos yra gyvybė, šeima, meilė ir t. t. Mokiniai pateikia pavyzdžių apie brangiausias dovanas.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokiniai nupiešia ir (arba) parašo, kokių brangiausių dovanų yra gavę savo gyvenime. Nuspalvindami paveikslų rėmelius išskiria tris pačias brangiausias dovanas.

Pratimai savigarbai stiprinti:

1. „Pagirk save.“ Atsistoti prieš veidrodį, nusišypsoti sau ir pasakyti vieną (tris) nuoširdžius komplimentus (pagyrimus, gerus žodžius) sau. Pratimą pakartoti kiekvieną kartą, kai apima niūrios mintys, kyla nepasitikėjimas savimi. Pratimas aptariamas: kaip jauteisi pagyręs save?

2. „Sraigtas.“ Vaikai sustoja dviem ratais veidu vienas į kitą. Vidinio rato vaikas pasako komplimentą (ką nors gero ir malonaus apie kitą vaiką, jo išvaizdą, elgesį ir kt.), tada tą patį padaro išoriniame rate stovintis vaikas. Mokytojui suplojus rankomis išorinis ratas pasisuka per vieną vaiką sutarta kryptimi. Vaikai vėl apsikeičia komplimentais. Taip kartojama, kol ratas apsisuka. Pratimas aptariamas: kaip jautėsi pratimo metu; koks komplimentas buvo maloniausias.

3. „Veidrodis.“ Vienas vaikas rodo įvairias kūno pozas ir veido išraiškas, o kitas – veidrodis – kartoją tą patį. Pratimas aptariamas: kaip jautėsi „veidrodis“; jei dažniau šypsosimės kitam žmogui, tai ir iš jo sulauksime šypsenos.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Čempionas*. P. 38–39; *Dalybos*. P. 44–45; *Dovana*. P. 48–49.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kodėl vieni kitiems teikiame dovanas?* P. 28–29.

Matematika: „Riešutas“. *Pasidalykime*. P. 50–51.

Refleksija

Rinkis saugesnį kelią

Veiklos ir santykių sritis: Aš – Aš (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: jaustis atsakingam už savo sveikatą.

1.5. Atpažinti pavojingas situacijas, elgtis apdairiai, saugoti save, laikytis elementariausių higienos ir sveikos gyvensenos reikalavimų.

1.5.1. Paaiškinti, kokie pavojai gali ištikti elgiantis neatsargiai (pvz., gatvėje ir keliuose, prie vandens telkinių, žaidžiant su pavojingais daiktais ar medžiagomis, su ugnimi, bendraujant su nepažįstamais ar neblaiviais žmonėmis).

1.5.2. Žinoti pagrindinius higienos reikalavimus.

1.5.3. Žinoti, kas vaikams yra sveika ir kas – ne. Paaiškinti, kodėl negalima vartoti vaistų be tėvų ar gydytojo nurodymų.

Reikšminiai žodžiai: *savisauga, saviugda.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Aptarę grupėmis žaidimo situacijų sprendimus ir atlikę užduotį pratybose geba atpažinti pavojingas sveikatai situacijas, pasako 4–6 svarbiausias saugaus elgesio taisykles.

Pamokai reikalingos priemonės

Žaidimo figūrėlės kiekvienam vaikui ir 5–6 žaidimo kauliukai.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Aiškinamasi, ką vaikai žino apie saugų elgesį, kokias saugaus elgesio taisykles išmoko pirmoje klasėje.

Darbas su vadovėliu. Mokiniai pasidalija į grupes po 4–5, išsiaiškinamos žaidimo taisyklės. Žaidžiamas žaidimas. Baigus žaidimą aptariamos situacijos, klausiama, kam teko patirti panašių situacijų ir kaip jos buvo sprendžiamos.

Darbas su pratybomis. Mokiniai dirba poromis, aptaria, kaip saugiai elgtis su buityje esančiais daiktais, galinčiais sukelti pavojų netinkamai juos naudojant. Mokiniam atlikus pratimą, mokytojas prašo porų išsamiau aptarti, kaip saugiai elgtis su mokytojo nurodytu daiktu. Po aptarimo kiekviena pora pristato, kaip saugiai elgtis su pratybų užduotyje nurodytu daiktu.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Duona*. P. 52–53.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kam reikalinga elektra?* P. 32–33.

Literatūra: <http://www.policija.lt/animacija>

Refleksija

Pakartojau ir išmokau

Veiklos ir santykių sritis: Aš – Aš (saviugda ir savisauga).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

10.4.1. Ugdomas vaiko tapatumas, savivoka, savęs vertinimas, sąžinė, mokymosi ir dorinės pažangos motyvacija, sveika gyvensena ir saugus elgesys.

10.3.1. Skatinamas mokinių gebėjimas mąstyti, pažinti savo individualybę, kelti saviugdą tikslus, įvertinti savo poelgius ir pažangą, numatyti, kaip savarankiškai bei saugiai elgtis.

Reikšminiai žodžiai: *pasikartoti, išmokti, apibendrinti.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Atlikę vadovėlyje ir pratybose pateiktas kartojimo užduotis, mokiniai apibendrins, įtvirtins žinias, gebėjimus, nuostatas ir įsivertins savo darbą per etikos pamokas bei planuos, ko dar reikėtų mokytis.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Mokiniai peržvelgia visas pirmo skyriaus temas ir atlieka kartojimo pamokos užduotis. Perskaito prisistatymo planą ir kuria pasakojimą apie save. Kiekvienas mokinys prisistato. Stipresniems mokiniams mokytojas pasiūlo prisistatymą papildyti atliekant šią užduotį: sugalvoti kuo daugiau savybių, pomėgių, svajonių, prasidedančių pirmąja vaiko vardo raide, pavyzdžiui: Adomas – atkaklus, atidus, atlaidus, atsakingas; mėgstu atradimus, apelsinus; groju akordeonu; svajoju aplankyti Afriką, Angliją, svajoju būti atradėju.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Mokiniai baigdami sakinius sukuria pasakojimą apie save. Antroje užduotyje įsivertina savo darbą per etikos pamokas, suskaičiuodami visų pamokų boružėlių nuotaikas ir taškelius. Kiekvienas mokinys pasako, kaip jam sekėsi, ką dar norėtų sužinoti, išmokti per etikos pamokas.

Remdamasis etikos mokymosi 1–2 klasės pasiekimų vertinimo kriterijais *Bendrosiose ugdymo programose*, mokytojas įvertina kiekvieną mokinį pagal mokinio motyvaciją, veiklos uždavinių supratimą, veiklos kryptingumą ir refleksiją (žr. *Pradinio ugdymo bendrosios programos*, 2008).

Integracija

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Sužinojau, pakartojau, išmokau*. P. 36–37.

Refleksija

AŠ IR TU...

Prašau neerzinti

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: stengtis matyti, girdėti ir suprasti kitą.

2.1. Atpažinti elementarius nežodinės kalbos (veido išraiškos, laikysenos) „pranešimus“, suprasti kito būseną, gebėti užjausti ar palaikyti.

2.1.2. Paaiškinti sėkmingo bendravimo prielaidas (kiekvienas turi stengtis išklaudyti, suprasti ir gerbti kitą).

Reikšminiai žodžiai: *erzinimas, patyčios.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi asmenine patirtimi, vadovėlio ir pratybų medžiaga, pasakys 2–3 deramo reagavimo į erzinimą būdus. Neerzins, nesišaipys iš kitų.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Aptariama, su kokiais erzinimais artimiausioje aplinkoje susiduria vaikai, kokie erzinimai yra linksmi, neįžeidžiantys ir kokie erzinimai skaudina.

Darbas su vadovėliu. Skaitomas tekstas. Atsakoma į klausimus. Aptariamos situacijos, kaip vaikai reaguoja į erzinimus, kokios reakcijos yra teisingos ir kodėl. Mokiniai siūlo savo elgesio būdus, kaip reikia reaguoti į erzinimus.

Siūloma suvaidinti situacijas, kaip reaguojama, kai tave erzina. Mokytojas apibūdina erzinimo atvejį, o mokiniai vaidina tik elgesio būdą, atsaką į kito(-ų) erzinimus. Paties erzinimo vaidinti negalime. Vaikams siūlomos frazės užrašomos lentoje:

„*Aš blogai jaučiuosi, kai tu.....* .“ *Norėčiau, kad tu.....* .“ , „*Aš pykstu, nes tu* . *Prašau mane neerzinti.*“, „*Aš....., kai tu....* . *Norėčiau, kad ...* .“.

Frazę pradėdame išsakydami savo jausmus, o tik tada kalbame apie kito žmogaus elgesį ir savo norus.

Situacijos:

1. Klasės draugas paslėpė tavo kuprinę ir apsimeta, kad nieko nežino.
2. Kieno draugai kviečia tave iškraipydami tavo vardą (pravardžiuodami).
3. Suolo draugė pripiešė į tavo sąsiuvinį.
4. Tavo brolis (sesė) vadina tave atlėpausiu.
5. Mokyklos kieme matai, kad tavo klasės draugą erzina kitos klasės mokiniai. (Vaikai siūlo savo reagavimo būdus, nes čia reikia užtarti kitą.)

Mokytojas gali rasti konkrečiai klasei būdingų situacijų. Primename, kad vaidinti reikia tik reagavimo būdus, bet ne patį erzinimą.

Situacijos aptariamos, vaikai raginami netylėti, kai kas nors juos erzina ar užgaulioja, mokiniai skatinami kreiptis pagalbos į suaugusiuosius, jeigu patiems yra sunku įveikti problemą. Mokytojas gali skelbti „Savaitę be erzinimų“, jeigu klasėje erzinimai ir patyčios dažnas reiškinys. „Savaitės be erzinimų“ rezultatus būtina aptarti kasdien.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokiniai atlieka tiriamąją užduotį: aiškinasi, kokia situacija jų klasėje ir pateikia patarimus, kaip galima išvengti nemalonių erzinimų klasėje.

Mokytojams rekomenduojamas <http://www.vaikulinija.lt/> internetinis tinklapis, kuriame galima rasti tekstinės ir vaizdinės informacijos apie patyčias ir jų prevenciją.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. Erzinimai. P. 60–61.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Ar visada elgiamės gerai?* P.44–45. Matematika: „Riešutas“. *Šypsena.* P.74–75.

Literatūra: <http://www.vaikulinija.lt/>

Refleksija

Atsiprašau, kad apkalbėjau

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: stengtis matyti, girdėti ir suprasti kitą.

2.1. Suprasti kito būseną, gebėti užjausti ar palaikyti.

2.1.2. Paaiškinti sėkmingo bendravimo prielaidas (kiekvienas turi stengtis išklausyti, suprasti ir gerbti kitą).

Reikšminiai žodžiai: *apkalbos*.

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga ir atlikę pratybų užduotis, 2--3 sakiniais paaiškins apkalbų žalą, gebės deramai elgtis girdėdami apkalbas.

Siūloma veikla ir idėjos

Žaidimas „Sugedęs telefonas“. Vaikai susėda ratu. Mokytojas pasako pirmajam mokiniui du sakinius. (Pvz., *Armandas eglyne pametė mėlyną piniginę. Ją rado ir gražino jo draugė Vingailė, kuri gyvena beržyne.*) Mokiniai turi būti dėmesingi, nes istoriją galima pasakyti tik vieną kartą, negalima kartoti, patikslinti. Paskutinysis išgirdęs istoriją papasakoja; jeigu atpasakojimas neteisingas, bandoma nustatyti, kur „sugedo telefonas“, kiek informacijos pradingo, kas joje pasikeitė. Aptariama, kaip pasikeičia informacija, perduodama iš lūpų į lūpas. Daroma išvada, kad kartais žmonės yra linkę fantazuoti, kurti, papildyti savaip pasakojimus, taip atsiranda įvairių gandų ir apkalbų. Neturėtume pasikliauti informacija, kuri buvo daug kartų perpasakota.

Pokalbis. Kas yra apkalbos? Mokiniai, remdamiesi savo patirtimi, pasakoja, ką jie žino apie apkalbas.

Darbas su vadovėliu. Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimus. Aiškinamasi, kad apkalbėtas žmogus ir apkalbinėtojas jaučiasi nesmagiai. Vaikai skatinami įsijausti į kito būseną. Aptariama, kaip derėtų elgtis, kai apkalbamas tavo draugas. Daroma išvada, kad prieš ką nors pasakydami, turime pagalvoti, įsitikinti, kad tai a tiesa, kad mūsų žodžiai neįskaudins kito žmogaus.

Darbas su pratybų sąsiuvinio. Pirmąją užduotį atlieka visi, antrąją – tik stipresnieji.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Futbolas*. P. 76–77.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Ar visada elgiamės gerai?* P. 44–45.

Refleksija

Valdau pyktį

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: be reikalo nesiginčyti, neskaudinti kito(-ų).

2.4. Taikiai spręsti ginčus, susilaikyti nuo nemalonių žodžių.

2.4.1. Suprasti, dėl ko dažniausiai kyla vaikų konfliktai (skirtingos nuomonės, noras pirmauti) ir kaip taikiai juos spręsti (be reikalo nesiginčyti, nesibarti, susitarti ir susitaikyti).

Reikšminiai žodžiai: *pyktis, savitvarda.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę užduotis, gebės atpažinti ir valdyti pyktį.

Pamokai reikalingos priemonės

Mokytojas paruošia 10 pėdučių, ant kurių yra užrašyti pykčio valdymo žingsniai; pėdutėje turi būti palikta vietos žingsnio numeriui įrašyti.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimus. Išsiaiškinama, jog tam, kad nekiltų nesusipratimų, konfliktų ir jie baigtųsi taikiai, turime mokėti susitvarkyti, valdyti savo nemalonus jausmus, pyktį. Mokytojas klausia, kaip vaikams sekasi suvaldyti pyktį. Mokiniai pasidalija patirtimi. Mokytojas išdėlioja lentoje 10 pėdučių. Mokinių prašoma išdėstyti jas iš eilės, kokie žingsniai turi būti daromi supykus (užduotį galima atlikti ir grupėmis). Sudėliotų pėdučių tvarka aptariama, paskui palyginama su vadovėlyje esančiais pykčio valdymo žingsniais. Pėdutes lentoje sunumeruojamos. Mokytojas gali papasakoti įvykį, kada jis buvo supykęs (geriau pateikti pavyzdį iš klasės arba mokyklos gyvenimo) ir suvaidina pykčio valdymo žingsnius, akcentuodamas kiekvieną žingsnį (nukabindamas pėdutę ir pan.).

Grįžtama prie teksto, nagrinėjama situacija: „stumtelėjo mane alkūne, ir aš rašalu aptaškiau ne tik sąsiuvinį, bet ir knygą“, ir prašoma dviejų mokinių pratęsti, t. y. suvaidinti situaciją pykčio valdymo žingsniais. Mokytojas gali pykčio valdymo žingsnius (pėdutes) pritvirtinti klasėje ant grindų ir prireikus pasinaudoti.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokiniai atlieka užduotis pratybose: nuspalvina debesėlius tinkama spalva, paaiškina, kodėl jie pasirinko būtent šias spalvas.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Gerumai*. P. 78–79.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Ar reikia išlieti pyktį?* P. 46–47.

Matematika: „Riešutas“. *Futbolo rungtynės*. P. 86–67.

Refleksija

Galiu padėti

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: be reikalo nesiginčyti ir neskaudinti kito.

2.4. Taikiai spręsti ginčus, susitarti, susilaikyti nuo nemalonių žodžių. Gebėti tapti tarpininku ir taikytoju kitiems konfliktuojant.

2.4.1. Suprasti, dėl ko dažniausiai kyla konfliktai tarp vaikų (skirtingos nuomonės, noras pirmauti), kaip taikiai juos spręsti (be reikalo nesiginčyti, nesibarti, susitarti ir susitaikyti).

Reikšminiai žodžiai: *tarpininkas, taikytojas.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis gebės būti tarpininkais ginčų metu, žinos, kaip reikia sutaisyti susipykusiuosius.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaito vadovėlio tekstą, atsako į klausimus. Aiškinamasi, į kokius ginčus neverta veltis, kas gali būti tarpininku, padedančiu susipykusiesiems susitaikyti, rasti išeitį iš konfliktinės situacijos. Dirbdami grupėmis, mokiniai išsiaiškina ir pasiūlo sprendimą, kaip tinkamai turėjo tarpininkauti vėjas, norėdamas išspręsti medžių ginčą. Mokytojas akcentuoja, jog kiekvienas mokinys gali būti tarpininku. Nagrinėjami klausimai, kuriais vaikai gali pasinaudoti, norėdami tapti tarpininkais, padėti kitiems išspręsti ginčą. Remdamiesi šiais klausimais mokiniai suvaidina, kaip padeda susitaikyti susipykusiesiems draugams. Mokytojas klausia vaikų, kokie konfliktai arba ginčai dažniausiai kyla tarp jų. Siūloma suvaidinti tarpininko vaidmenį sprendžiant šias situacijas. Paties konflikto arba ginčo vaidinti nereikėtų. Galima naudoti pirmos klasės „Taikos kilimą“.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Atlieka užduotis pratybų sąsiuvinyje: nustato ir nuspalvina žmones, atliekančius tarpininko vaidmenį.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Ginčas*. P. 80–81.

Matematika: „Riešutas“. *Aš padedu*. P. 88–89.

Refleksija

Esame draugai

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: norėti draugauti – dalytis ir dovanoti.

2.2. Gebėti užmegzti nesavanaudišką draugystę. Pastebėti ir vertinti draugų gerąsias savybes, priimti juos kitokius nei aš.

2.2.1. Pateikti pavyzdžių, kaip galima susidraugauti, koks elgesys palaiko ir koks – griauna draugystę.

2.2.2. Apibūdinti, kas būdinga geriems draugams (draugu galiu pasitikėti ir jo neapvilti; draugas nebūtinai panašus į mane; draugų pomėgiai gali skirtis, bet jie moka dalytis ir vienas kitam padėti).

Reikšminiai žodžiai: *skirtingas, kitoks.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi asmenine patirtimi ir vadovėlio medžiaga, galės įvardyti gerąsias draugų savybes, gebės priimti kitokį nei jis, žinos, kad skirtingų pomėgių žmonės gali būti draugais.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimus: ar draugauti galima tik su tais, kurie į mane panašūs? Kodėl kartais jautiesi vienišas (-a)? Išsiaiškinama, jog svarbu žinoti draugo norus, ketinimus, pomėgius ir juos gerbti. Aptariama, kokia veikla gali būti įdomi abiem, išsiaiškinama, jog skirtingi pomėgiai netrukdo draugystei.

Mokiniai atlieka užduotis.

Pratimas „Tu man patinki, nes...“. „Sraigtas.“ Vaikai sustoja dviem ratais veidu vienas į kitą. Vidinio rato vaikas pasako sakinį: „Tu man patinki, nes ...“, tada tą patį padaro išoriniame rate stovintis vaikas. Mokytojuji suplojus rankomis, išorinis ratas pasisuka per vieną vaiką sutarta kryptimi. Vaikai vėl apsikeičia komplimentais. Taip kartojama, kol ratas apsisuka. Pratimas aptariamas: kaip jautėsi pratimo metu; koks komplimentas buvo maloniausias.

Tokią pratimą galima atlikti ir raštu: kiekvienas mokinys popieriaus lape apsibrėžia savo rankos kontūrus, užrašo savo vardą ir sakinio pradžią „Tu man patinki, nes...“, lapas siunčiamas ratu, jame kiekvienas mokinys įrašo gerąsias klasės draugo savybes. Mokytojas atkreipia mokinių dėmesį, jog turi būti rašomos tik gerosios savybės. Po pratimo mokytojas surenka visų lapus ir garsiai perskaito lape surašytas savybes, neminėdamas vaiko vardo. Klasė turi atspėti, apie kurį vaiką kalbama.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokinys kartu su klasės draugais piešia vieną paveikslą. Aptariama, ką įdomaus ir naujo patiriame dirbdami kartu.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Hamakas*. P. 6–7.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Ar namai ir apranga visuose kraštuose vienoda?* P. 56–57.

Matematika: „Riešutas“. *Kambaryje*. P. 8–9. *Žaidžiame indėnus*. P. 10–11. *Vieni namuose*. P. 12–13.

Refleksija

Įpročiai

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: nebijoti prašyti pagalbos ir norėti kitam padėti.

2.5. Išdrįsti kreiptis į kitus pagalbos. Pastebėti kam reikia paramos ir padėti;

2.5.1. Suprasti, kad visi žmonės kartais būna silpni ir bejėgiai; prašyti pagalbos nėra gėda;

2.5.2. Paaiškinti, kad padėdami kitam patys sustiprėjame ir praturtėjame.

Reikšminiai žodžiai: *įprotis, dienotvarkė.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi asmenine patirtimi bei vadovėlio medžiaga, gebės įvardyti savo ir draugo gerus ir blogus įpročius. Nebijos prašyti pagalbos ir gebės suteikti pagalbą kitam atsisakant blogų įpročių.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Mokiniai aptaria paveiksle vaizduojamą situaciją, atsakydami į klausimus nustato gerus ir nepageidaujamus įpročius, remdamiesi asmenine patirtimi pateikia daugiau gerų ir nepageidaujamų, žalingų įpročių pavyzdžių. Akcentuojama, jog mandagumo taisyklių laikymasis tampa geru įpročiu.

Skaitomas J.Erlicko eilėraštis, pakartojamos mandagaus elgesio taisyklės.

Perskaičius vadovėlio tekstą, aiškinamasi, kaip susiformuoja įpročiai.

Dirbdami poromis vaikai atlieka užduotis, įvardija savo ir draugo gerus ir nepageidaujamus įpročius, aptaria kokio įpročio norėtų atsisakyti patys, su draugu sukuria planą kaip tai padaryti.

Darbas su pratybų sąsiuvinio. Mokiniai pildo lenteles, parašo, kokio įpročio norėtų atsisakyti, kas galėtų padėti, kaip paprašytų pagalbos ir kaip patys suteiktų pagalbą. Atlikę užduotis, visi kartu aptaria dažniausiai pasitaikančius keistinus įpročius ir pagalbos būdus.

Mokytojas klausia, ar atsirastų vienas arba keli mokiniai, kurie išdrįstų paprašyti pagalbos klasės draugo (draugų), padėsiančių atsisakyti nepageidaujamo įpročio. Jei yra norinčiųjų, sudaromas planas, numatomas laikas (1–2 savaitės). Aptariama, ką turi daryti pats mokinys, o kokią pagalbą ir kaip jam suteiks klasės draugas(ai), mokytojas. Pavyzdžiui, galima susitarti, kad kiekvieną kartą, kai mokinys norintis atsisakyti nepageidaujamo įpročio jį kartoja, draugas arba mokytojas mirteli, pamoja ranka ir kt. Nepamirškime pastebėti ir pagirti mokinio teigiamus pokyčius. Po savaitės reikėtų aptarti rezultatus.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Įprotis*. P. 16–17.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Ar turime ydų?* P. 62–63.

Matematika: „Riešutas“. *Riešutuko pokštai*. P. 14–15. *Mano pomėgiai*. P. 18–19.

Refleksija

Tikroji drąsa

Veiklos ir santykių sritis: *Aš–Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: nebijoti prašyti pagalbos ir norėti kitam padėti.

2.5. Gebėti atpažinti tas savo gyvenimo situacijas, kai vienas žmogus yra bejėgis, išdrįsti kreiptis į kitus pagalbos, pastebėti, kam reikia paramos, ir padėti.

2.5.1. Suprasti, kad visi žmonės kartais būna silpni ir bejėgiai; kad prašyti pagalbos nėra gėda.

2.5.2. Paaiškinti, kad padėdami kitam patys sustiprėjame ir praturtėjame.

Reikšminiai žodžiai: *drąsus, išžūlus, atsargus, bailus, pagalba.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi asmenine patirtimi, vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, žinos, kokie poelgiai yra drąsūs, gebės išdrįsti prašyti pagalbos bei padėti kitam.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Aiškinamasi, kokie poelgiai yra drąsūs, kas yra tikroji drąsa.

Darbas su vadovėliu. Dalimis skaitomas vadovėlio tekstas, atsakoma į klausimus, mokiniai bando numatyti teksto veikėjų elgesį. Baigus skaityti tekstą aptariama, ką galėtume pavadinti tikrai drąsiu žmogumi. Aptariama atrakcionų parko iliustracija ir prašoma mokinių pasakyti, kokius atrakcionus pasirinktų tikrai drąsūs vaikai. Vaikai siūlo kitų atrakcionų pavyzdžių. Daroma išvada, kad drąsus žmogus nebūtinai rinksis sudėtingus, ekstremalius atrakcionus. Drąsa turi reikštis ten, kur jos tikrai reikia, akcentuojama, jog ir drąsiam žmogui būdingas baimės jausmas. Pabrėžiama, jog yra skirtumas tarp drąsos ir neapgalvoto, rizikingo poelgio – pramuštalviškumo. Mokytojas gali priminti mokiniams I klasėje nagrinėtą baimės temą. Aptariamas paveikslas pirmame atlankos puslapyje, išsiaiškinama, kad ir drąsos stoka (bailumas), ir jos perteklius (išžūlumas) yra negerai.

Darbas su pratybų sąsiuvinio. Visi mokiniai atlieka pratybų sąsiuvinio užduotis.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Įvykis*. P. 20–21. *Ypatingas*. P. 26–27.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Ar turime ydų?* P. 62–63.

Matematika: „Riešutas“. *Ydos ir dorybės*. P. 24–25.

Refleksija

Juokas ir pajuoka

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: stengtis matyti, girdėti ir suprasti kitą.

2.1. Atpažinti elementarius nežodinės kalbos (veido išraiškos, laikysenos) „pranešimus“, suprasti kito būseną, užjausti, palaikyti.

2.1.1. Žinoti, kad žmonės daug pasako ir be žodžių, tik reikia atidžiau pažiūrėti į juos.

2.1.2. Paaiškinti sėkmingo bendravimo prielaidas (kiekvienas turi stengtis išklaudyti, suprasti ir gerbti kitą).

Reikšminiai žodžiai: *juokas, pajuoka, nežodinė kalba.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi asmenine patirtimi bei vadovėlio medžiaga, mokiniai gebės apibūdinti kito būseną, atpažinti nežodinės kalbos pranešimus, gebės tinkamai pajuokauti.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaitomas vadovėlio tekstas (galima skaityti vaidmenimis), atsakoma į klausimus. Aiškinamasi, kad ižveisti kitą galime ne tik žodžiais, bet ir „kūno kalba“, jog pajuokavimai gali būti ne tik linksmi, šmaikštūs, bet ir pikti, ižeidžiantys.

Pratimas „Vaidrodis“. Dalyvauja 3 vaikai. 1-asis rodo įvairius jausmus atspindinčią „kūno kalbą“ (linksmas, paniuręs, išsiblaškęs ir t. t.), 2-asis – „vaidrodis“ – stovi ir atkartoja 1-ojo veiksmus, o 3-iasis atidžiai stebi ir „iğarsina“ 1-ojo jausmus, nuotaikas.

Aptariama, kaip kiekvienas dalyvis jautėsi. Daroma išvada, kad „kūno kalba“ daug ką pasako apie kito žmogaus būseną. Bendraudami turėtume stebėti kito žmogaus kūno kalbą. Norėdami, kad kiti su mumis elgtųsi maloniai, ir patys turime būti malonūs.

Galima paprašyti mokinių suvaidinti įvairius jausmus. Pavyzdžiui, vienam mokiniui tyliai papasakoti situaciją (netikėtas kvietimas į gimtadienį – nuostaba ir t. t.), mokinys turi suvaidinti, kaip reaguoja į netikėtą kvietimą, o klasė spėja, kokius jausmus išgyveno mokinys.

Darbas su vadovėliu. Nagrinėjamos antrojo atlangos puslapio iliustracijos. Aptariamos šypsėnos (pikta, pajuokianti, kukli, drovi, dirbtinė šypsena, nuoširdus juokas, juokas pro ašaras).

Skaitoma juokinga istorija arba linksmas pasakojimas. Vienos grupės vaikų (klausytojų) užduotis atidžiai klausytis pasakojimo, o kita vaikų (stebėtojų) grupė gauna užduotį atidžiai stebėti klausytojus ir, remiantis jų „kūno kalba“, t. y. mimika, gestais ir t. t., įvertinti reakciją. Jie nustato, ar klausytojams buvo linksma, įdomu, ar nesuprantama, nepatiko arba suezino pasakojimas.

Daroma išvada, kad ne bet koks juokavimas yra linksmas kitiems, ir tai galime nustatyti ir pagal kitų žmonių „kūno kalbą“.

Pratimas „Apie ką mes kalbėjome?“ Vaikai suskirstomi grupėmis po tris: kalbantysis, klausantysis ir stebėtojas. Kalbantysis ir klausantysis atsistoja viename klasės gale, sugalvoja pokalbio temą ir kalbasi, o stebintysis – stovintis kuo toliau nuo jų, kad negirdėtų, apie ką kalbasi kiti du vaikai, turės atspėti, apie ką kalbėjosi ir kokius jausmus išgyveno kiti du vaikai pokalbio metu ir paaiškinti, iš kokių kūno kalbos ženklų tai suprato.

Darbas su pratybų sąsiuviniumi. Mokiniai atlieka pratybų sąsiuvinio užduotis. Antroje užduotyje vaikams siūloma pagalvoti, kaip neįžeidžiant svečių padengti stalą, ant kurio neturi būti maisto. Vaikai gali siūlyti įvairius linksmus žaidimus, siurprizus.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Juokas*. P. 28–29. Matematika: „Riešutas“. *Vieni juokai*. P. 32–33.

Refleksija

Pakartojau, išmokau

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tu* (dialoginis bendravimas).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

10.4.2. Ugdomas draugiškas santykis su kitu ir kitokiu, bendravimo įgūdžiai, empatija, tolerancija, pagarba ir atsakomybė už kitą, kaip pamatinė žmogiškų tarpasmeninių ryšių sąlyga.

10.3.2. Moko būti dėmesingus kitam, tinkamai bendrauti: suprasti kito savitumą, gerbti vyresnį, padėti, užjausti, dalytis, reikšti savo nuomonę, išklaudyti kito nuomonę, taikiai spręsti ginčus.

Reikšminiai žodžiai: *sužinoti, išmokti, pakartoti, gebėti.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Atlikdami vadovėlyje ir pratybose esančias kartojimo užduotis mokiniai apibendrins, įtvirtins žinias, gebėjimus ir nuostatas, įsivertins savo darbą per etikos pamokas ir planuos, ko dar reikėtų mokytis.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skyriaus „*Aš – Tu*“ kartojimo užduotis mokiniai atlieka dirbdami poromis. Kiekvienai porai paskiriamas vienas paveikslas – situacija, kurią mokiniai, pasikartoję situaciją atitinkančią pamokos temą, turi aptarti, pasiūlyti išeitį ir ją suvaidinti. Prieš pristatymą klasei situacija pateikiama žodžiu ir mokiniai vaidina tik pozityvų sprendimą. Žiūrovai užduoda klausimus apie vaidinimą, siūlo kitus galimus sprendimo būdus ir kt. „Aktoriai“ atsako į pateiktus klausimus.

Aptariama, ko mokiniai išmoko šiame skyriuje. Išsiaiškinama, kuo išmokimas skiriasi ir kuo panašus į gebėjimą. Vaikai pasako, ką naujo geba baigę šį etikos vadovėlio skyrių.

Darbas su pratybų sąsiuviniiu. Mokiniai baigdami sakinius kuria laišką draugui. Dirbdami peržvelgia vadovėlio 2 skyriaus pamokas ir pasinaudoja tuo, ko jose išmoko.

2 užduotyje įsivertina savo darbą per etikos pamokas suskaičiuodami visų pamokų boružėlių nuotaikas ir taškelius. Kiekvienas mokiny pasako, kaip jam sekėsi, kas buvo sunku ir lengva, ką dar norėtų sužinoti, ko išmokti per etikos pamokas.

Remdamasis etikos mokymosi 1–2 klasės pasiekimų vertinimo kriterijais *Bendrosiose ugdymo programose*, mokytojas įvertina kiekvieną mokinį pagal mokinio motyvaciją, veiklos uždavinių supratimą, veiklos kryptingumą ir refleksiją (žr. *Pradinio ugdymo bendrosios programos*, 2008).

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Kiek mokėsi, tiek turėsi!* P. 34–35.

Refleksija

...MES KARTU

Mes – šeima

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: tikėti, kad man reikia artimųjų, o jiems reikia manęs.

3.1. Papasakoti apie savo šeimą, kas sieja šeimos narius (meilė, pagarba, pagalba vienas kitam, kartu leidžiamas laikas).

3.1.2. Paaiškinti, kad šeimos gali būti ir panašios ir labai skirtingos.

Reikšminiai žodžiai: *šeima*.

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, gebės paaiškinti, kad šeimų būna įvairių, 3–5 sakiniais gebės apibūdinti savo šeimą.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Aptariamoms nuotraukoms, esančioms pirmame atlankos puslapyje, mokiniai nagrinėja įvairias šeimas: besilaukianti moteris ir jos vyras; daugiavaikė šeima; mama ir dukra; vyras ir žmona; trys kartos: seneliai, tėvai, vaikaičiai ir pan.

Mokiniams paaiškinama, kad šeimą kuria du žmonės, kuriuos sieja meilė, supratimas. Tačiau būna ir kitokių šeimų. Labai svarbu, kad šeimoje gyvenantys žmonės jaustųsi laimingi ir juos sietų tarpusavio supratimas.

Skaitomas tekstas ir eilėraštis, atsakoma į klausimus.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Mokiniai piešia savo šeimą, išreikšdami, kaip jie suvokia savo vietą šeimoje.

Pokalbis. Mokytoja prašo mokinių papasakoti, kas nupiešta piešiniuose. Iš piešinių ir pasakojimų mokiniams paaiškėja, kad šeimų būna įvairių (susidedančių iš dviejų, trijų, keturių, penkių asmenų).

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Kodėlčius*. P. 40–41.

Refleksija

Norėčiau sesutės...

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: tikėti, kad man reikia artimųjų, o jiems reikia manęs.

3.1. Papasakoti apie savo šeimą, kas sieja šeimos narius (meilė, pagarba, pagalba vienas kitam, įsipareigojimai).

3.1.2. Apibūdinti, kas sieja šeimos narius (vertybės, tarpusavio jausmai, įsipareigojimai).

Reikšminiai žodžiai: *naujagimis*.

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio tekstu ir atlikę pratybų užduotis, žinos, kaip pasikeičia šeimos gyvenimas, kokių pareigų atsiranda gimus naujam šeimos nariui.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Mokytoja klausia, ar klasėje yra mokinių, turinčių mažų brolių ar sesių. Mokiniai pasakoja, kaip jie rūpinasi mažyliais.

Darbas su vadovėliu. Mokytojas perskaito Bartautės laišką. Atsakoma į klausimus. Skaitomas tekstas pirmame atlanke puslapyje. Išsiaiškinama, kad Bartautei gimė ne sesė, o du broliukai dvynukai. Mokiniai turi pratęsti pasakojimą. Pasakojant atsakoma į klausimą: kaip jautėsi Bartautė, kuri svajojo apie sesutę, o sulaukė net dviejų broliukų.

Mokytoja tęsia Bartautės istoriją, aiškinamasi, kaip iš tikrųjų jautėsi Bartautė ir kaip jai sekėsi.

Skaitoma antroji teksto dalis, atsakoma į klausimus. Daroma išvada, jog kūdikis šeimoje yra didelis džiaugsmas, o kartu tai didelis visų šeimos narių rūpestis ir atsakomybė. Vaikai pasakoja, kaip jie padeda auginti mažuosius, ką naujo išmoksta, kokią naują patirtį įgyja. Atliekamos užduotys.

Pratimas „Jausmų skulptūros“. Klasėje groja muzika, visi vaikai laisvai vaikšto po klasę. Mokytoja pasako situaciją: pvz.: „tėveliai tau pasakė, kad netrukus jūsų šeimoje atsiras dar vienas vaikutis“. Kol groja muzika, vaikai vaikšto, o muzikai nutilus jie sustingsta parodydami išgyvenamą jausmą, t. y. demonstruoja to jausmo skulptūrą. Pasikalbėkite su vaikais, kokių sunkumų kilo vaizduojant jausmus, aptarkite, kodėl skirtingos buvo „skulptūros“.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Visi mokiniai atlieka užduotis pratybose. Mokytoja klausia, kam iš mokinių yra tekę pakliūti į pratybose pateiktą situaciją. Patirtį turintys vaikai pasakoja, kaip jie jautėsi panašiose situacijose. Vaikai nupiešia veidelio išraišką, kaip jie jautėsi arba jaustųsi tokioje situacijoje.

Integracija

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Iš kur mes atsirandame?* 6–7.

Refleksija

Mūsų šventės

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: jausti ryšį su bendruomene, kuri drauge švenčia.

3.4. Gebėti nurodyti vietos bendruomenės tradicines šventes, įvykius ir vietas. Sukurti pasakojimą apie tradicines šventes, kurias švenčia tauta.

3.4.3. Išvardyti svarbiausias tradicines savo tautos šventes ir bendrais bruožais paaiškinti jų prasmę.

Reikšminiai žodžiai: *šventė, valstybės šventė.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, žinos, kas yra valstybės šventė, gebės papasakoti, kaip švenčiamos valstybės šventės artimiausioje aplinkoje (mieste, kaime), mokykloje, namuose.

Pamokai reikalingos priemonės

Paveikslai, iliustruojantys valstybinių švenčių paminėjimo akimirkas konkrečioje gyvenamojoje vietovėje, mokykloje.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaitomas vadovėlio tekstas, smulkiau aptariamos trys valstybinės šventės, kurių datos pavaizduotos kalendoriaus lapeliuose:

1. Vasario 16-oji – Lietuvos valstybės atkūrimo diena.

2. Kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena. Mokinių klausama, kaip vadinasi pastatas, kuriame buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė (atsakymas: Seimo rūmai).

3. Liepos 6-oji – Valstybės (Karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena.

Aptarus pirmos atlankos nuotraukas mokytoja klausia, per kurią iš šių švenčių minime seniausius įvykius, o kuri šventė mini nesenus valstybei reikšmingus įvykius. Galima aptarti, ar dvidešimt metų yra daug ar mažai. Išsiaiškinama, kad žmogaus gyvenime dvidešimt metų yra gana daug, o valstybės gyvenime (žmonijos istorijoje) tai yra trumpas laikas.

Aptariama, kaip valstybės „gimtadienį“ švenčia vaikai ir jų šeimos. Daroma išvada, kad šventė įvyksta tik tada, kada jos laukiame, pasirengiame jai ir švenčiame prisimindami svarbius įvykius. Šventinę nuotaiką kuriame mes patys. Jei šventei nesirengiame – tai tokia svarbi šventė kaip Vasario 16-oji tampa paprastu laisvadieniu.

Aptariama, kaip valstybės šventės minimos konkrečioje vaikų gyvenamojoje vietoje, mokykloje. Klausama, ką galime nuveikti, kad ši diena taptų išsimintina. Vaikų prašoma pasiūlyti kuo daugiau įvairių idėjų. Mokytojas klausia, kaip pasiūlymai siejasi su Lietuva, nepriklausomybe.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Mokiniai suskirstomi į grupes, kurios turi sukurti Vasario 16-osios dienos šventės planą (mokykloje, namuose ir kitur). Mokytoja gali koreguoti užduotį, remdamasi pamokoje nagrinėta medžiaga, skirtingoms grupėms pateikdama skirtingos šventės kūrimo planą.

Integracija

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kokias žinai Lietuvos valstybės šventes?* P. 12–13.

Matematika: „Riešutas“. *Kas garsina Lietuvą?* P. 66–67.

Refleksija

Pažadas

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: priklausyti – tai įsipareigoti ir laikytis taisyklių.

3.3. Papasakoti, kokioms grupėms (klasės, popamokinės veiklos) ir bendruomenėms (mokyklos, vietos) aš priklausau, kas mane su kitais grupės nariais sieja (bendra veikla, bendri pomėgiai, gyvenamoji vieta) ir kaip tai įpareigoja.

3.3.2. Suprasti (pateikti pavyzdžių), kad priklausydami grupei turime išmokti atsižvelgti į kitus (derinti savo norus, laiką, veiksmus) ir laikytis susitarimų bei taisyklių.

Reikšminiai žodžiai: *pažadas, žmonių grupė.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio tekstu ir atlikę pratybų užduotis, gebės paaiškinti, kaip įpareigoja duotas pažadas ir kas nutinka netesint pažadų.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaitomas vadovėlio tekstas, atsakoma į klausimus.

Pokalbis. Mokytoja užduoda klausia: „ar Kęstutis yra „pažadukas?“, „kas yra pažadukas?“ Mokytoja siekdama, kad vaikai apmąstyty savo patirtį, klausia: „ar kas nors netesėjo tau duoto pažado?“, „kaip tada jauteisi?“, „ar esi kam nors davęs pažadą?“, „papasakok, kaip tau sekėsi tesėti pažadą?“, „ar yra buvę, kad pažado negalėjai ištesėti ne dėl savo kaltės?“.

Keliamas apibendrinamasis klausimas: „kodėl reikia stengtis visada tesėti duotus pažadus?“.

Akcentuojama, jog prieš duodant pažadus reikia pagalvoti, ar tikrai juos pavyks ištesėti.

Aptiriamos iliustracijos, atsakoma į klausimus. Mokiniai susipažįsta su „žmonių grupės“, t. y. socialinės grupės sąvoka, kuri vėliau plečiama pamokoje „Mes stiprūs, kai vieningi“.

Darbas su vadovėliu. Mokinių prašoma „atpajinti“ aitvarus, kurie yra surišti poromis, tada jie perskaitys dvi parables apie pažadus. (*Būk lėtas pažadėt, o greitas ištesėt; Jei pažadėjai, tai ir ištesėk.*)

Darbas su pratybų sąsiuviniiu. Pratybose spalvotais pieštukais atpainiojami aitvarų siūlai, perskaitomi posakiai. Mokiniai, padedami mokytojo, pateikia konkrečių pavyzdžių, kada ir ką yra „lengva pažadėti“, ir nurodo priežastis, kodėl „sunku ištesėti“ pažadą. Vieną iš pavyzdžių vaikai pasirenka ir užrašo ant aitvarų. Tą patį atlieka ir su antrąja aitvarų pora.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Netyčia!* P. 66–67.

Refleksija

Svarbus įsipareigojimas

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdomoji nuostata: tikėti, kad man reikia artimųjų, o jiems reikia manęs.

3.1. Paaiškinti, kas sieja šeimos narius (meilė ir pagarba, pagalba vienas kitam, kartu leidžiamas laikas, įsipareigojimai).

3.1.1. Apibūdinti, kuo šeima skiriasi nuo kitų grupių (jos narių teisės ir pareigos, tarpusavio jausmai, bendras gyvenimas ir kt.).

Reikšminiai žodžiai: *įsipareigojimas, įpareigojimas.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi asmenine patirtimi, vadovėlio medžiaga ir atlikę pratybų užduotis, žinos, kuo skiriasi įsipareigojimas nuo įpareigojimo, išvardys 3–4 savo įsipareigojimus šeimoje.

Siūloma veikla ir idėjos

Lentoje užrašomi žodžiai „įsipareigojimas, įpareigojimas“. Mokytoja pateikia situaciją iš kasdienės mokinių patirties, pvz.: klasės budintysis yra įpareigotas nuvalyti lentą, tačiau jis nespėjo to atlikti per pertrauką ir lentą nuvalė klasės draugė. Užduodamas klausimas: „kieno elgesį galime pavadinti įpareigojimu, o kieno – įsipareigojimu?“

Darbas su tekstu. Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimus. Remiantis tekstu, aiškinamasi, kuo skiriasi pačių prisiimtas įsipareigojimas nuo gauto įpareigojimo. Atsakoma į klausimus. Paskutinius du klausimus mokiniai aptaria dirbdami poromis. Atliekamos užduotys.

Kitos etikos pamokos pradžioje klasėje aptariama, kaip sekėsi mokiniams įvykdyti savo įsipareigojimą, kurį jie buvo numatę šią savaitę vykdyti.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokiniai atlieka pratybų užduotis. Pirmąją užduotį atlieka visi, kitas – tik stipresnieji vaikai.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Noras*. P. 70–71.

Matematika: „Riešutas“. *Mažieji darbininkai*. P. 78–79.

Refleksija

Mes stiprūs, kai vieningi

Veiklos ir santykių sritis: Aš - Mes (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdomoji nuostata: priklausyti – tai įsipareigoti ir laikytis taisyklių.

3.3. Papasakoti, kokioms grupėms (klasės, popamokinės veiklos) ir bendruomenėms (mokyklos, vietos) aš priklausau, kas mane su kitais grupės nariais sieja (bendra veikla, bendri pomėgiai, gyvenamoji vieta) ir kaip tai įpareigoja.

3.3.1. Suprasti, kodėl žmonės priklauso įvairioms grupėms (nori kartu žaisti, siekia bendro tikslo, užsiima panašia veikla ir pan.).

3.3.2. Suprasti (pateikti pavyzdžių), kad, priklausydami grupei, turime išmokti atsižvelgti į kitus (derinti savo norus, laiką, veiksmus) ir laikytis susitarimų bei taisyklių.

Reikšminiai žodžiai: *vienybė, galybė.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga ir asmenine patirtimi, mokiniai įvardija, kokioms žmonių grupėms jie priklauso, pasako 2–3 pavyzdžius, ką gali padaryti vienas žmogus ir ką gali padaryti tik žmonių grupė.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Prisimenama, kokioms žmonių grupėms priklausė Kęstutis (pamoka 46-47 psl.).

Darbas su vadovėliu. Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimus. Mokytoja lentoje užrašo vardus Jonė, Agnė. Prie vardų nupiešiama po 6 skritulius, kuriuose mokytoja, padedama vaikų, įrašo, kurioms žmonių grupėms priklauso mergaitės. Priklausymas toms pačioms grupėms žymimas vienoda spalva (jei tai atliekama lentoje, galima žymėti skirtingai).

Su mokiniais aptariama, kad tas pats žmogus gali priklausyti kelioms grupėms ir žmogaus priklausymą vienai ar kitai grupei dažniausiai lemia pomėgių, tikslų, veiklos bendrumas: mergaitės lankė vieną darželį, žaidžia vienoje komandoje ir pan.

Nagrinėjami paveikslai antrame atlankos puslapyje, atsakoma į klausimus, skaitomi posakiai, jie aptariami.

Mokiniai vardija darbus (pvz., klasėje), kuriuos gali padaryti tik žmonių grupė kartu.

Darbas su pratybų sąsiuviniiu. Mokiniai atlieka pratybų užduotis. Aptariami darbo grupėje privalumai.

Mokiniai surašo, kurioms žmonių grupėms jie priklauso. Vietoj pirmosios pratybų užduoties galima atlikti vadovėlyje pateiktą užduotį.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Aitvaras*. P. 10–11.

Refleksija

Tiesos spindėjimas

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: priklausyti- tai įsipareigoti ir laikytis taisyklių.

3.3. Gebėti įsitraukti į bendrą veiklą, siekti bendro tikslo.

3.3.2. Suprasti, kad priklausydami grupei turime išmokti atsižvelgti į kitus (derinti savo norus, laiką, veiksmus) ir laikytis susitarimų bei taisyklių.

Reikšminiai žodžiai: *tiesa, sąžiningumas.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, 2–3 sakiniais gebės paaiškinti, kodėl kiekvienam asmeniškai svarbu siekti tiesos žmonių grupėje, nedrįstančioje pasipriešinti blogiui.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Prieš skaitant vadovėlyje pateiktą tekstą, mokytoja mokinių prašo įsivaizduoti, kas nutiktų, jei galima būtų matyti visas žmogaus mintis.

Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimus. Akcentuojama asmeninė žmogaus laikysena.

Pokalbis. Aptariama, kad žmonių grupė gali susivienyti ne tik geriems, bet ir blogiems tikslams siekti ir tada tampa labai svarbu nebijoti išsakyti tiesą ir jos siekti. Mokinių prašoma pateikti pavyzdžių iš savo patirties.

Pasidžiaugiama tais, kurie išdrįso pasakyti tiesą.

Mokinių klausama, kaip jie supranta pasakojimo pavadinimą „Tiesos spindėjimas“, kaip elgiasi žmogus, kai meluoja (parausta, keistai šypsosi, nudelbia akis žemyn).

Darbas su pratybų sąsiuviniiu. Pratybų užduotyse aptariama, kada ir kaip reikia išreikšti savo asmeninę tiesą.

Integracija

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kodėl trumpos melo kojos?* P. 26-27.

Refleksija

Pakartojau, išmokau

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Mes* (socialiniai santykiai).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

10.4.3. Ugdomas savų ir kitų bendruomenių savitumo suvokimas, bendruomeniškumas, supažindinama su socialiniais vaidmenimis, įsipareigojimais ir normomis.

10.3.3. Mokosi sutarti ir veikti drauge: dalyvauti bendroje veikloje, siekti bendrų tikslų, įsipareigoti, laikytis susitarimų.

Reikšminiai žodžiai: *žinoti, gebėti.*

Mokymo uždaviniai

Mokymo uždaviniai

Atlikdami vadovėlyje ir pratybose esančias kartojimo užduotis, mokiniai apibendrins, įtvirtins žinias, gebėjimus ir nuostatas, įsivertins darbą per etikos pamokas ir planuos, ko dar reikėtų mokytis.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Mokiniai grupėse aptaria, kokias skyriaus temas mokėsi, kokios buvo įdomiausios, svarbiausios.

Darbas su vadovėliu. Mokinių grupei paskiriama viena iš vadovėlio atlankos temų. Grupė išsiaiškina situaciją ir jos sprendimą iliustruoja vaidinimu. Svarbu, kad kiekvienas grupės narys turėtų savo vaidmenį. Vaidinime turi dalyvauti visi. Po grupės pasirodymo žiūrovai pasako 3 gerus dalykus apie pasirodymą ir po 2 dalykus, kuriuos siūlytų pakeisti.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Atliekamos įsivertinimo užduotys pratybose.

Integracija

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Sužinojau, pakartojau, išmokau...* P.32–33.

Refleksija

PASAULIS IR AŠ

Mandagu – gražu

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tai* (santykis su pasauliu).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: tikėti, jog kiekvienam reikia namų, kuriuos sukuria juose gyvenantys žmonės.

4.1. Dalyvauti kuriant ir tvarkant klasės bei mokyklos aplinką, apibūdinti, kas juose patinka ir kas -- ne, ką ir kaip norėtų keisti.

4.1.3. Paaiškinti, kaip reikia elgtis, kad ir „antrieji namai“ – klasė, mokykla – būtų jaukūs.

Reikšminiai žodžiai: *mandagumas.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, mokiniai žinos, kokių taisyklių reikia laikytis klasėje ir mokykloje, kad būtų jauku, įvardys 3–4 mandagumo taisykles, kurių laikosi klasėje ir mokykloje.

Siūloma veikla ir idėjos

Mokytojas matomoje klasės vietoje padeda šiukšlę (mokiniam nematant), kol mokiniai sueina į klasę, mokytojas stebi, kas pakels šiukšlę.

Darbas su vadovėliu. Skaitomas vadovėlio tekstas, atsakymai į vadovėlio klausimus siejami su situacija klasėje (numesta šiukšle).

Pokalbis. Apibendrinant pabrėžiama, jog, be galiojančių įvairių taisyklių (kelių eismo, žaidimų, saugaus eismo ir kt.), yra mandagaus elgesio (etiketo) taisyklės. Daroma išvada, jog laikydamiesi mandagumo taisyklių rodome pagarbą kitiems, kuriame jaukumą ir grožį.

Mokiniai vardija, kokias mandagumo taisykles jie žino. Mokytojas kartu su mokiniais išvardytas taisykles priskiria tam tikrai taisyklių grupei. Ypač pabrėžiamos mandagumo taisyklės (išskiriamos kaip atskira taisyklių sritis), jos užrašomos lentoje.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Mokiniai dirbdami grupėse atlieka 1 užduotį: nagrinėja paveikslus antroje atlankos pusėje, paveikslams priskiria mandagumo taisykles ir pristato visai klasei (gali suvaidinti).

2 užduotį atlieka stipresni mokiniai.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Taisyklės*. P. 32–33.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“. *Kodėl reikia tartis?* P.36–37.

Refleksija

Nardyti kompiuterinėje upėje

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tai* (santykis su pasauliu).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: pastebėti, jog pasaulis yra kupinas stebuklų.

4.2. Domėtis, stebėtis, gėrėtis aplinka. Nurodyti, kas joje yra gražu ir vertinga, turėti savo nuomonę apie tai.

4.2.1. Suprasti, kad pasaulį sudaro žmogaus ir gamtos kūriniai. Pateikti pavyzdžių, kokie abiejų rūšių kūriniai gali būti nuostabūs ir vertingi, paaiškinti, kad kartais tai yra gerai, o kartais – blogai.

Reikšminiai žodžiai: *tikra, netikra.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, gebės atskirti ir kritiškai įvertinti realius tikrovės ir nerealius reiškinius, vaizduojamus TV ekrane, kompiuteryje ir kt.

Siūloma veikla ir idėjos

Pokalbis. Aiškinamasi, ką mokiniai mėgsta veikti laisvalaikiu.

Darbas su vadovėliu. Skaitomas vadovėlio tekstas, atsakoma į klausimus. Mokytojas kartu su mokiniais aptaria, kas tikra, o kas netikra Pilypo pasaulyje. Išsiaiškinama, kokią naudą ir žalą teikia kompiuteris ir kodėl reikia saikingai juo naudotis. Atliekamos 1–2 užduotys: dirbdami poromis mokiniai sugalvoja Pilypo dienotvarkę, nagrinėja paveikslą, pasako, ką įdomaus ir nuostabaus galima patirti išjungus kompiuterį (televizorių).

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Visa klasė atlieka 1 užduotį. Stipresni mokiniai atlieka 2 užduotį, rašo laišką (patarimą) Pilypui.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Televizorius*. P. 34–35.

Matematika: „Riešutas“. *Mano šeima*. P. 40–41.

Refleksija

Vaivorykštė

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tai* (santykis su pasauliu).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: semtis išminties iš pasakų ir kitų istorijų.

4.3. Skaityti, nagrinėti ir bandyti kurti pasakas ir kitas istorijas, paaiškinti, ko moko išgirstos ar perskaitytos istorijos.

4.3.1. Suprasti, kodėl žmonės kūrė, pasakojo, užrašinėjo pasakas ir istorijas.

Reikšminiai žodžiai: *tikra, netikra.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, 2–3 sakiniais pasakys, ko galima pasimokyti iš sakmių, pasakų ir istorijų, gebės atskirti, kas tiesa, o kas – prasimanymas.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Mokiniai aptaria iliustraciją, skaito tekstą, atsako į klausimus. Aiškinamasi, kaip iš tikrųjų atsiranda vaivorykštė. Mokytojas pabrėžia, jog svarbu žinoti tiesą apie vaivorykštės ir kitų gamtos reiškinių atsiradimą, o saktės, pasakos atskleidžia mums senovės žmonių supratimą apie pasaulį, apie gerį ir blogį, iš jų galime pasisemti išminties.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Klasė kartu su mokytoju atlieka 1 užduotį. Pratybose pateiktos užduoties atsakymai.

Vaivorykštė yra laumės Vaivos juosta. (Užbrauktas teiginys.)

Vaivorykštė atsiranda, kai tuo pačiu metu šviečia saulė ir lyja lietus. (Pabraukta.)

Naktį šviečia saulė.

Mėnulis šviečia naktį.

Jei juoda katė perbėgo kelią, — atsitiks nelaimė.

Tigras ir katė yra giminingi gyvūnai.

Jūros kiaulytė gyvena vandenyje.

Jūrų kiaulytė – naminis gyvūnelis, kuris, kaip ir pelė, yra graužikas.

Žvaigždės atrodo mažytės, nes yra labai toli.

Žvaigždė yra mažesnė už krepšinio kamuolį.

Jei sveikiniesi per slenkstį, — susipyksi.

Jei sveikiniesi, — esi mandagus.

Ant obels auga obuoliai.

Banano medis yra žolė.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“ (1-oji knyga). *Vaivorykštė*. P. 52–55. *Ežeras*. P. 62–63.

Refleksija

Iš praeities į ateitį

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tai* (santykis su pasauliu).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: gyvenimas – tai nuostabi, nepakartojama dovana.

4.4. Gebėti nurodyti džiaugsmo šaltinius, kuriuos teikia gyvenimas.

4.4.2. Žinoti, kad yra tokių sudėtingų gyvenimo klausimų, į kuriuos sunku atsakyti. (Nuo ko viskas prasidėjo? Ar viskas turi baigtis? ir pan.)

Reikšminiai žodžiai: *praeitis, ateitis, atradimas, išradimas.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, gebės atskirti atradimą nuo išradimo, suvoks kūrybos teikiamą džiaugsmą bei pasitenkinimą, pasakys 2–3 svarbiausius žmonijos atradimus ir išradimus.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Mokiniai skaito tekstą, atsako į klausimus. Aptariamoms iliustracijoms, svarbiausi žmonijos išradimai bei atradimai, aiškinamasi, kaip jie pakeitė žmonių gyvenimą. Samprotaujama, ką dar naujo gali atrasti ir išrasti žmonės. Mokiniai atlieka užduotį: pasako, ką gero, gražaus, naudingo norėtų atrasti arba išrasti.

Darbas su pratybų sąsiuviniu. Klasė atlieka užduotis pratybose.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Vilnius*. P. 60–61.

Refleksija

Aš – už švaresnį pasaulį

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tai* (santykis su pasauliu).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

Ugdoma nuostata: pastebėti, jog pasaulis yra kupinas stebuklų.

4.2. Domėtis, stebėtis, gėrėtis aplinka. Nurodyti, kas joje yra gražu ir vertinga, turėti savo nuomonę apie tai.

Saugoti gamtą ir tai, kas sukurta žmogaus, prisidėti prie aplinkos kūrimo;

4.2.2. Žinoti elementarius aplinkosaugos ir paminklosaugos reikalavimus (neteršk, nemindyk, neniokok, prižiūrėk, kartais – atkurk kas sunyko).

Reikšminiai žodžiai: *aplinka, tausojimas.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Remdamiesi vadovėlio medžiaga bei atlikę pratybų užduotis, pasakys 2–3 aplinką tausojančio elgesio pavyzdžius.

Pamokai reikalingos priemonės

Indas vandeniui.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Skaitomas tekstas, atsakoma į klausimą. Nagrinėjamos iliustracijos, aptariama, kaip saugoma aplinka, akcentuojami elgesio, tausojančio aplinką, būdai. Keliamas probleminis klausimas: kaip atrodytų pasaulis, jei visi elgtųsi galvodami apie savo sukeltą pasekmes gamtai. Pabrėžiamas kiekvieno individualus indėlis ir atsakomybė: vienkartinį maišelių vartojimas, numesta šiukšlė ir t. t. – nėra nereikšmingos smulkmenos.

Galima atlikti eksperimentą: palyginti vieną stiklinę vandens ir kiek vandens iš čiaupo išbėga per 5 minutes (tiek laiko reikia skirti dantų valymui). Vandenį siūloma leisti 1 minutę ir paskui padauginti iš 5. Mokytoja su vaikais nusprendžia, kur galima būtų panaudoti vandenį, pavyzdžiui, gėlėms klasėje, mokyklos koridoriuje palaistyti.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Visi mokiniai atlieka pratybų užduotį, mokytojas padeda vaikams susumuoti rezultatus. Mokiniai dirbdami grupėmis kuria plakatus.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Žaltys*. P. 68–69.

Pasaulio pažinimas: „Gilė“ (1-oji knyga). *Kaip vanduo gali tapti nuodingas?* P. 34–35. *Kodėl reikia rūšiuoti atliekas?* P. 38–39. *Kodėl žmonėms svarbus vanduo?* P. 42–43.

Refleksija

Pakartojau, išmoku

Veiklos ir santykių sritis: *Aš – Tai* (santykis su pasauliu).

Bendrosios programos: mokinių pasiekimai.

10.4.4. Ugdomas vaiko ryšys su gamta ir kultūra: pagarba gyvybei, pagarba kūrybinėms žmogaus galioms ir darbui, žmogaus atsakomybės už savo veiklos padarinius ir aplinkosauginės nuostatos, kultūros vertybių suvokimas.

10.3.4. Susipažįsta su gimtojo krašto gamtos ir kultūros įvairove, skatinami puoselėti ir kurti gražią aplinką, branginti gamtą ir gerbti savo tautos vertybes.

Reikšminiai žodžiai: *išmokti, pakartoti.*

Mokymo uždaviniai

Mokymosi uždaviniai

Atlikę vadovėlyje ir pratybose esančias kartojimo užduotis, mokiniai apibendrins, įtvirtins žinias, gebėjimus ir nuostatas, išvertins darbą per etikos pamokas ir planuos, ko dar reikėtų mokytis.

Siūloma veikla ir idėjos

Darbas su vadovėliu. Mokiniai savarankiškai peržiūri visas vadovėlio temas ir pasako, kuri jam buvo įdomiausia, naudingiausia, sunkiausia. Temas užrašo pratybų sąsiuvinyje. Visi aptaria, kurios temos buvo įdomiausios, naudingiausios, sunkiausios. Mokiniai dirbdami poromis atlieka užduotį, baigia sakinius, pasako, ko palinkėtų vieni kitiems per atostogas.

Darbas su pratybų sąsiuvinium. Visi atlieka 3 užduotį, 2 užduotį atlieka stipresni mokiniai.

2 užduoties atsakymai: 1 – šeima, 2 – antrokas, 3 – vaivorykštė, 4 – vardas, 5 – praeitis, 6 – mokytojas, 7 – mandagus, 8 – mokinys, 9 – vaikas.

Integracija

Lietuvių kalba: „Pupa“. *Kiek mokėsi, tiek turėsi!* P. 76–77.

Refleksija
